

ค่ายอักษร - ศิลป เพื่อน้อง ปีที่ 2

ศุภพร สุวรรณภักดิ์ และคณะ

ค่ายอักษร - ศิลป เพื่อน้อง ปีที่ 2

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจุฬา - ธรรมศาสตร์ 3
ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

Aksornsilpa: Creative Music and Arts Camp #2

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกริสิรินธร
รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn

ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง ปีที่ 2

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจุฬา - ธรรมศาสตร์ 3

ตำบลแม่หละ อำเภอสองยาง จังหวัดตาก

AKSORSILPA : Creative Music and Arts Camp #2

พิมพ์ครั้งแรก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ธันวาคม 2561

ที่ปรึกษา

คุณหญิงวงจันทร์ พินยนิติศาสตร์

ประพจน์ อัครวิรุฬหการ

ดำรงค์ อุดลยฤทธิกุล

ดาร์ห์ บรรณวิทยกิจ

ยุพิน โกศลฐิติยุกต์

อโณทัย นิติน

บรรณาธิการ

ศุภพร สุวรรณภักดี และคณะ

ออกแบบปกและรูปเล่ม

กฤตินี อีรวิทยาอาจ

ภาพประกอบ

ธัชวงศ์ ศิริสวัสดิ์ และคณะ

จัดทำโดย

สถาบันดนตรีกลายาณิวัฒนา

2010 ซ. อรุณอมรินทร์ 36 แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ 0-2447-8597

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอกลองหนึ่ง จังหวัดปทุมธานี 12121

โทรศัพท์ 0-2696-5674

Website : www.pgvim.ac.th/aksornsilpa

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ศุภพร สุวรรณภักดี, และคณะ.

ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง ปีที่ 2

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3

ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

AKSORSILPA : Creative Music and Arts Camp #2

-- กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561.

128 หน้า.

ISBN 978-616-91719-2-8

ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 ค่ายอาสาพัฒนาทางด้านการจัดกิจกรรมดนตรี และศิลปะสร้างสรรค์แบบผู้คนในชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาพื้นที่ชุมชนบ้านแม่อกฮู ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก มุ่งเน้นในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์แก่นิสิตนักศึกษาในการทำงานเป็นอาสาสมัคร ซึ่งนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดกิจกรรมค่ายอาสาดนตรี ศิลปะ และภาษา

ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ได้รับทุนสนับสนุนหลักจากมูลนิธิมหาจักรีสิรินธร เพื่อคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาที่มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

Aksornsilpa Music and Arts Camp Program II was designed to develop the ideals and skills of university students. Our team and students camped and worked on-site at Mae Ok Hu village, Mae La, Tha Song Yang District, Tak Province, Thailand to conduct a theatre play project between the local school students and the university students. Such initiatives help inject a new dynamic spirit within the local arts activities. This project establishes a framework of good practice in music and arts workshops which can serve as an example for future projects.

Aksornsilpa Music and Arts Camp is continuously funded by Maha Chakri Sirindhorn Foundation and other participating universities.

คำนิยม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ อัสววิรุฬห์การ

ประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดโครงการ

“อักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ”

รายงานโครงการค่ายอาสาพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง ฉบับนี้ เป็นกิจกรรมค่ายที่สถาบัน
การศึกษา ที่สถาบัน คือ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และ
สถาบันดนตรี กัลยาณิวัฒนา ร่วมกันต่อยอดวางแผนจัดกิจกรรม
จากครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2560 โดยในการดำเนินงานค่ายอาสา
ปีที่สองนี้แสดงให้เห็นได้ชัดเจนถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่
โดยหวังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาให้ เกิดความยั่งยืนในอนาคต

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันนี้ ทำให้เห็นถึงการบูรณาการ
ศาสตร์หลายด้าน ซึ่งได้แก่ ทักษะทางภาษา ดนตรี และการใช้
เทคโนโลยี การจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิด ความสัมพันธ์ระหว่างกัน
จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งสองทางระหว่างนิสิตนักศึกษาและ
คนในพื้นที่

กิจกรรมทั้งปวงสำเร็จด้วยร่างกายแรงใจของอาจารย์และนิสิต
นักศึกษา แสดงให้เห็นว่าความสามัคคีกลมเกลียวก่อให้เกิด
คุณความดีอันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

คำนิยม

รองศาสตราจารย์ คุณหญิงจวบจันทร์ พนัญญัติศาสตร์

อธิการบดีสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา

ที่ปรึกษาโครงการค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ

นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้ในรั้วของสถาบันอุดมศึกษาแล้ว มิติที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการใช้ชีวิต คือการเข้าใจวัฒนธรรมที่มีความแตกต่าง ความหลากหลายเหล่านี้ย่อมสร้างสีสันให้กับโลกใบนี้ ครูเชื่อเสมอว่าการออกเดินทางไปค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ครั้งนี้ ทำให้พวกเธอได้เรียนรู้จากคนรุ่นพี่ที่ลึกซึ้งและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 2 แล้ว โดยครูได้เห็นการพัฒนาการในด้านความคิดของกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมมาอย่างต่อเนื่อง ในการนำทักษะความรู้ที่แต่ละคนมีความถนัด ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางภาษา ทักษะทางดนตรี และทักษะ

ทางการใช้เทคโนโลยี ผสานกับการประยุกต์การดำเนินกิจกรรม
สร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน แสดงให้เห็นว่าพวกเขามี
ศักยภาพในด้านจิตอาสาซึ่งสังคมของเราต้องการยิ่งนัก

ครูขอแสดงความยินดี จากการทำงานหนักของพวกเขาก็ได้ว่า
ประสบความสำเร็จที่มีใช้เพียงความคิด แต่เป็นการลงมือทำอย่าง
แท้จริง นำไปสู่การต่อยอดสร้างสรรค์ให้ชุมชนแห่งนี้มีความยั่งยืน
และเข้มแข็งต่อไปได้ในอนาคตอันใกล้ ในฐานะครู ขอชื่นชมและเป็น
กำลังใจแก่นิสิตนักศึกษาที่ทุ่มเททั้งกายและใจในการทำงานทุกคน

คำนิยม

รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรง อุดยุทธฤกษ์กุล

คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดโครงการ

“อักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3”

การจัดค่ายอักษร - ศิลป์เพื่อน้อง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 ในปีนี้เป็นปีที่สองของการดำเนินงาน โดยมีนักศึกษาจากคณะศิลปศาสตร์ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี การทำงานในปีนี้เป็นของชาวยุโรปที่มีการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือนักศึกษาได้มีโอกาสลงพื้นที่เข้าไปทำความรู้จักกับผู้นำชุมชนตลอดจนผู้คนที่อยู่ในพื้นที่อีกทั้งยังได้รับการต้อนรับอย่างเป็นกันเอง และยินดี

ที่จะให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในท้องถิ่น
ดังจะเห็นได้จากการจัดแสดงผลงานในคืนที่ห้าของการจัดค่าย
ทั้งพ่อเฒ่าแม่เฒ่า บุคคลสำคัญของชุมชน ได้มาร่วมแสดงวัฒนธรรม
ท้องถิ่น ขับร้องเพลงท้องถิ่น นับเป็นความสำเร็จอีกขั้นหนึ่งของ
การจัดค่ายในครั้งนี้ที่ทำให้คนในชุมชนให้การยอมรับ นักศึกษา
ซึ่งเป็นชาวค่ายทุกคนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับ
ผู้คนที่หลากหลาย เรียนรู้ผู้คนต่างวัฒนธรรมและได้รับโอกาส
ในการพัฒนาจิตสาธารณะซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ในโลกปัจจุบัน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจากความสำเร็จ
ในครั้งนี้จักนำไปสู่การพัฒนาและการจัดค่ายที่ก่อประโยชน์
ต่อสังคมเช่นนี้ในครั้งต่อไป

คำนิยม

รองศาสตราจารย์ ยุพิน โภคฐิติยุกต์

รองคณบดีฝ่ายการนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ฝ่ายการนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มีโอกาสจัดกิจกรรมค่ายจิตอาสาอีกวาระหนึ่งร่วมกับอีก 2 สถาบันการศึกษา คือคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันดนตรี ภัทยานิวัฒนา โดยได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากมูลนิธิ มหาจักรีสิรินธร เพื่อคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับปีการศึกษา 2561 นั้น ทั้งสามสถาบันได้กำหนดวันจัดค่าย อักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 ระหว่างวันที่ 20 - 24 ตุลาคม 2561 ณ สถานที่เดิมคือโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 หมู่บ้านแม่ออกฮู ตำบลแม่หละ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดตาก

โดยได้รับความอนุเคราะห์จากดาบตำรวจตรี บรรดล เมืองมูล
ครูใหญ่ของโรงเรียนที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียน นักเรียน
ชุมชน และชาวค่าย

สำหรับการดำเนินการจัดกิจกรรมของชาวค่ายครั้งนี้เป็นการ
ต่อยอดจากการจัดกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 1 เมื่อ
ปีการศึกษา 2560 วัตถุประสงค์ของการจัดค่ายคือเพื่อพัฒนาทักษะ
และศักยภาพของนักศึกษาในความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา
เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีงามระหว่าง โรงเรียน นักเรียนและ
ชุมชน ชาวค่าย นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้อนุชนรุ่นหลังได้
รู้จักอนุรักษวัฒนธรรมพื้นถิ่นของคนในชุมชนโดยนำมาบูรณาการกับ
ศาสตร์ที่เป็นสากล เช่น ภาษา ดนตรี และเทคโนโลยีสื่อผสมอีกด้วย

การจัดกิจกรรมครั้งนี้เน้นว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง
บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการและเป็นไปตามปณิธานของมูลนิธิ
มหาจักรีสิรินธร เพื่อคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นอกจากนั้นค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ จะเป็นแรงบันดาลใจให้
เยาวชนรุ่นหลังได้จัดกิจกรรมเช่นนี้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนสืบต่อไป

สารบัญ

ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 กิจกรรมดนตรีและศิลปะ แบบ (คน) มีส่วนร่วม สู่ความเข้าใจ (คน) ในชุมชน	16

ดร.ศุภพร สุวรรณภักดี

เรื่อง (เก่า) เล่าใหม่	17

ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 1	
ดนตรีและศิลปะแบบผู้คนมีส่วนร่วม	20

รับเสด็จฯ เปิดอาคารอเนกประสงค์	27

ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2: คน ชุมชน	
ส่งต่อวัฒนธรรมพื้นถิ่นสู่คนรุ่นใหม่	28

แนวคิดค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2	
มโนทัศน์ความเป็นจิตอาสา	29

ก่อนออกเดินทาง	33

ออกเดินทาง เส้นทางแห่งการเรียนรู้และเข้าใจ (ชุมชน)	34

เรื่องเล่าเคล้าเสียงฝน: ศึกษาวัฒนธรรมชุมชน หมู่บ้านแม่ออกฮู ต.แม่หละ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก	42

ชาญณรงค์ เสงอรุณประสาร, เขตสิน จูจันทร์, ฉมา มาศ แก้วบัวดี

“เยอ แอ นา” (ฉันรักเธอ): เรื่องราวสู่ละครชุมชน	54

เบญจมาศ ไม้เกตุ, ธรณ์ ทักสินวรารจารย์, นรากร ปัญญาวรรณ

โหมโรงระยิบระยับ ABC	62

บทเพลงคุ้นหู Twinkle Twinkle Little Star	62

พรชนิตว์ มณีวรรณ

“ABC” ประสบการณ์ครั้งแรกของชีวิตอาสา	66

ชนิกานต์ ตาแก้ว

โหมโรงระยิบระยับสู่ความประทับใจ มานิกา คำแก้ว	70
Danny Boy กำลังใจแต่ครูตำรวจตระเวนชายแดน ภัทรฉัตร ทองมา	76
Showcase: การนำเสนอผลงานค่ายอักษร - ศิลป์ ปีที่ 2 รวิภาส เจริญวิวัฒน์ชัย, พีรพรรณ โกมุต, ณัฐชนาวุฒิ สุขดี, อชิตะ ชยาศิรัตนกร, ณัฐดนัย ท่วงวิวัฒนา	82
วงดนตรีค่ายอักษร - ศิลป์ #2 Music for Society Ensemble กรวิชญ์ อนุตการุณ	88
ปรากฏการณ์จับมือมั่น #2: แตกต่างแต่ตราตรึง พงษ์เทพ จิตดวงเปรม	92
บทวิเคราะห์ ภาพสะท้อนในการจัดค่ายอักษร - ศิลป์ ศักดิ์ระพี รักตประจิต, ดร.ศุภพร สุวรรณภักดี	98
เอกสารอ้างอิง	106
รายชื่อคณะกรรมการโครงการอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ	108
รายชื่อคณะทำงานค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2	110
ประมวลภาพกิจกรรม	113

ถ่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ ปีที่ 2 กิจกรรมดนตรีและศิลปะแบบ (คน) มีส่วนร่วม สู่ความเข้าใจ (คน) ในชุมชน

ดร.ศุภพร สุวรรณภักดี¹

เรื่อง (เก่า) เล่าใหม่

เมื่อ พ.ศ. 2558 คณะกรรมการโครงการอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจุฬา - ธรรมศาสตร์ ในความร่วมมือระหว่างคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้จัดงานระดมทุนเพื่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 บ้านแม่ออกอยู่ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา ในปี พ.ศ. 2558 โดยการต่อยอดงานวิจัยทางด้านภาษาปกากะญอของศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ อาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้แล้วทางโครงการอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ นำโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬห์การ ประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดโครงการอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง และคณะ ได้เล็งเห็นถึงวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของผู้คนในชุมชนดังกล่าวอีกด้วย² (งานแถลงข่าว)

---

¹ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา

² อักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง, “งานแถลงข่าว,” ยูทูบ เว็บไซต์, วินโดวส์มีเดียเพลเยอร์ไฟล์, 3.57, <https://youtu.be/Tut1wiODJul> (สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561)

ผู้เขียนในฐานะนักดนตรีคนหนึ่งอดพูดไม่ได้ว่าโครงการดังกล่าว มีบทเพลงอันไพเราะ ที่แสดงให้เห็นถึงนิมิตหมายที่ดีในการเริ่มดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ ในระหว่างการระดมทุนนี้ ได้มีการประพันธ์บทเพลงขึ้นใหม่ จำนวน 2 บทเพลง เพื่อใช้เป็นการแสดงประกอบการระดมทุนเพื่อสร้างอาคารดังกล่าว จัดออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 (ททบ.5) เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2558³ ทางโครงการฯ ได้รับเกียรติให้ประพันธ์เนื้อร้อง 2 บทเพลงใหม่ ได้แก่ บทเพลง “เทพรัตนารุญ”⁴ ประพันธ์เนื้อร้องโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานีรัตน์ จิตุหะศรี อาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขับร้องต้นฉบับโดย คุณธีรณัย ณ หนองคาย (น้ามนต์) ศิษย์เก่าคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ คุณภคมน บุญยะภูติ (ลูกโป่ง) ศิษย์เก่าคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื้อร้องได้แสดงให้เห็นถึงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสนพระทัยในด้านการศึกษาของนักเรียนในถิ่นทุรกันดาร จึงมีพระราชหฤทัยมุ่งมั่นในการพัฒนาเยาวชนในพื้นที่ถิ่นทุรกันดาร อีกทั้งบทเพลงยังแสดงให้เห็นถึงพระจริยวัตรที่งดงามของพระองค์

³ รายการพิเศษ, “อักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ,” 22 พฤษภาคม 2558

⁴ สถาบันดนตรีกลาณวัฒนา, “เพลงเทพรัตนารุญ”, ยูทูบ เว็บไซต์, วินโดวส์มีเดียเพลเยอร์ไฟล์, 0.01, <https://youtu.be/x9yk9pKqk7I> (สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561)

อีกบทเพลงภายใต้ชื่อเพลง “จับมือมัน”⁵ ประพันธ์คำร้องโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ชีรวณิชย์กุล เนื้อเพลงเข้าถึงผู้ฟังได้ง่าย แสดงให้เห็นถึงบรรยากาศ และวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน บ้านแม่ออกสฐ ขับริ่องประสานเสียงโดยนักศึกษาสถาบันดนตรี กัลยาณิวัฒนา ทั้งสองบทเพลงได้ประพันธ์ทำนองและเรียบเรียงดนตรีสำหรับวงดุริยางค์ซิมโฟนีออร์เคสตราโดย ดร.อโณทัย นิติพน อาจารย์ประจำสำนักวิชาดุริยางคศาสตร์ สถาบันดนตรี กัลยาณิวัฒนา โดยในขณะนั้นดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี ทั้งสองบทเพลงได้บันทึกภาพและเสียง ณ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

(บรรยากาศการถ่ายทำบทเพลงเทพรัตนการุญ และบทเพลงจับมือมัน เพื่อใช้ออกรายการพิเศษระดมทุนฯ เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2558 ณ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา)

⁵ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา, “บทเพลงจับมือมัน”, ยูทูป เว็บไซต์, วินโดวส์มีเดียเพลเยอร์ไฟล์, 0.01, <https://youtu.be/6zQFimMqZ-M> (สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561)

ค่ายอักษร - ศิลป์ ปีที่ 1 ดนตรีและศิลปะแบบผู้คนมีส่วนร่วม

ผู้เขียนได้มีโอกาสติดตามการดำเนินโครงการดังกล่าวมาตั้งแต่ช่วงแรก ทำให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการ จวบจนปี พ.ศ. 2560 การก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ดังกล่าวแล้วเสร็จ ทางคณะกรรมการอักษร - ศิลป์ ได้มีมติเห็นควรให้อาคารดังกล่าว เป็นสถานที่ในการสร้างสรรค์ และการจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้แก่นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี นำไปสู่การริเริ่มกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ ปีที่ 1 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 9 - 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ดำเนินงานโดยงานด้านกิจการนักศึกษา จาก 3 สถาบันการศึกษา ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา โดยคัดเลือกนักศึกษาที่มีจิตอาสาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งนำไปสู่การวางแผนการดำเนินกิจกรรมร่วมกับนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 เพื่อสร้างความตระหนักถึงกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอ

(ภาพถ่ายหมู่ นักเรียน นิสิตนักศึกษาจิตอาสา คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ ปีที่ 1)

ทางด้านกระบวนการทำงานเน้นกิจกรรมที่มีส่วนร่วมของ นักศึกษาจิตอาสา เริ่มจากการจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในด้านวัตถุประสงค์ โดยได้ผลลัพธ์ สร้างพื้นที่ให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างครู นักเรียน และนักศึกษาจิตอาสา เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด นำไปสู่การเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ กรอบคิดผ่านกิจกรรมที่เหมาะสม โดยมีคณาจารย์ด้านกิจการ นักศึกษาเป็นกระบวนการ (facilitator) ให้คำปรึกษา และเสนอแนะแนวทางในการจัดการกรอบคิดเพื่อไม่ให้หลุดประเด็นของ วัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ นำโดย รองศาสตราจารย์ ยุพิน โภคจิตติกุล จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์เนกสันต์ คังกะเกต จาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี รวมถึงตัวผู้เขียน จากสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา ทำหน้าที่อำนวยการศิลป์ (artistic curator) ให้การดำเนินกิจกรรมค่ายครั้งแรกนี้

กิจกรรมในค่ายฯ ประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม ได้แก่

1. การจัดระเบียบและระบบห้องสมุด นำโดยนักศึกษาจาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับนักเรียน ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาโดยจัดระบบแบบอิงสี (colour label) เพื่อให้ง่ายต่อการใช้งานแก่นักเรียน รวมถึงการจัดกิจกรรม ดนตรีและศิลปะสร้างสรรค์ “หนังสือร้องไห้” เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ดี ในการดูแลรักษาน้ำเสียงในห้องสมุด โดยดำเนินการร่วมกับ นักศึกษาสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา

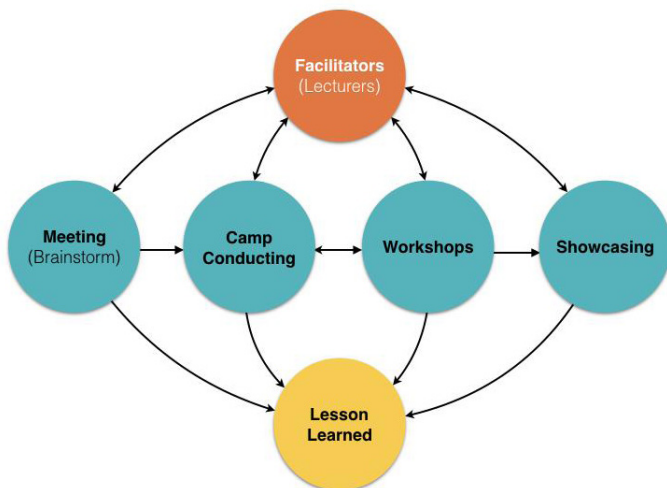
2. การปรับปรุงห้องเรียนระดับชั้นอนุบาล นำโดยนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยได้วาดภาพสัตว์นานาชนิดเพื่อเสริมสร้างจินตนาการแก่นักเรียน รวมถึงกิจกรรมประดิษฐ์หุ่นยนต์จากขยะ

3. กิจกรรมดนตรีสร้างสรรค์ นักศึกษาจากสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาได้ประพันธ์เพลงเพื่อส่งเสริมสุขลักษณะที่ดีในเรื่องของการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ผ่านบทเพลง “ล้างมือ” ซึ่งเป็นหนึ่งในความต้องการของโรงเรียน อีกทั้ง การประพันธ์เพลงของนักเรียนในโรงเรียนโดยได้ร่วมกันเล่าเรื่องจากวิถีการดำเนินชีวิตสภาพแวดล้อม และบทสนทนา ผ่านการเล่าเรื่องเป็นบทเพลงทั้งภาษาไทยและภาษาปกาเกอะญอ

กิจกรรมทั้งหมดที่กล่าวมาได้ถูกนำมาจัดวางเพื่อนำเสนอผลงานให้กับคณะครู ผู้ปกครอง และชาวบ้านแม่ออกฮู ในคำคืนสุดท้ายก่อนที่การดำเนินกิจกรรมค่ายฯ จะจบลง โดยได้รับความสนใจจากผู้ชมในชุมชนจำนวนมาก

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์เพื่อน้อง ปีที่ 1 ชี้ให้เห็นว่ามี 2 มุมมองที่พบ ได้แก่ นักเรียนในชุมชนได้ประโยชน์จากกิจกรรมค่าย และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของชาติพันธุ์ปกาเกอะญอกับนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงนักศึกษาได้เรียนรู้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ผ่านการเข้าใจจากคามมีจิตอาสามากขึ้น⁶

จากการดำเนินงานค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 1 นี้ สามารถ
ถอดบทเรียนในการดำเนินกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การศึกษาดำเนิน
กิจกรรมค่ายอาสาที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีและสอดคล้องกับทักษะ
ได้ดังต่อไปนี้ ดังภาพ

แผนภาพแสดงกระบวนการดำเนินกิจกรรม
ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 1

⁶ Suppabhorn S., Yupin P. 2018, Aksornsilpa: Participation in Music and Arts Camp, Music and Socio-Cultural Development of ASEAN, Princess Galyani Vadhana International Symposium, Bangkok, 2018, p 39-40.

คณาจารย์ในค่ายฯ ทำหน้าที่เป็นกระบวนกรในการกำกับดูแล และให้คำปรึกษาในการดำเนินกิจกรรม ให้เกิดความสมดุลย์ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม โดยสามารถสรุปกระบวนการวิธีการดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประชุมหารือของนักศึกษาจิตอาสา (meeting)
2. การบริหารจัดการค่ายฯ (camp conducting)
3. การจัดกิจกรรมภายในค่าย (workshops) และ
4. การนำเสนอผลงาน (showcasing)

จากกระบวนการทั้ง 4 ขั้นตอน นักศึกษาจิตอาสาเป็นผู้ดำเนินการภายใต้การให้คำปรึกษาของคณาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นกระบวนกร โดยการสรุปผลรายงานการดำเนินงานในลักษณะของการถอดบทเรียน (lesson learned) ทั้งนี้ได้จัดทำเป็นเว็บไซต์เพื่อสะดวกต่อการสืบค้นในระบบเครือข่ายสารสนเทศ ดู www.pgvim.ac.th/aksornsilpa⁷ เพื่อใช้เผยแพร่องค์ความรู้ในการพัฒนาให้เกิดผลกระทบในการบริหารจัดการค่ายอาสาที่ใช้ดนตรีและศิลปะเป็นเครื่องมือในการดำเนินการให้เป็นวงกว้างมากยิ่งขึ้น

จากการอภิปรายผลจากการนำเสนอแนวคิดการดำเนินกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ โดย รองศาสตราจารย์ ยุพิน โภคจิตติยุกต์ และผู้เขียน ในการประชุมวิชาการนานาชาติทางด้าน

---

⁷ พัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์โดยสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา

ดนตรี ปีที่ 5 ในหัวข้อดนตรีกับการพัฒนาสังคม จัดโดยสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา (5th Princess Galyani Vadhana International Symposium, Music and Socio-Cultural Development of ASEAN, Subtheme Music and Methamophosis) เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ได้มีการตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมรับฟังในด้านการพัฒนากิจกรรมให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีคำถามในลักษณะปลายเปิด ดังต่อไปนี้

Christ Billy Aryanto และ Weny Savitry S. Pandia⁸ ได้สนับสนุนแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมในลักษณะของค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ โดยเห็นว่าเป็นนวัตกรรมที่เกิดจากการประยุกต์องค์ความรู้ทางด้านดนตรีและทักษะที่เกี่ยวข้องของนักศึกษาที่เข้าร่วมไปใช้ประโยชน์ ควรได้รับการสนับสนุน

อาจารย์ รัศมี เผ่าเหลืองทอง⁹ ได้ให้ความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่น่าชมเชยในการทำงานกับชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้กับนักเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ควรได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังได้ตั้งข้อสังเกตในเรื่องของความยั่งยืน (sustainability) ของกิจกรรมค่าย เนื่องจากต้องใช้งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม และความต่อเนื่องในการพัฒนาเยาวชน

---

⁸ Faculty member, Atma Jaya Catholic University of Indonesia, Jakarta, Indonesia

⁹ ศิลปิน, ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำงานศิลปะและละครชุมชน

อาจารย์ อานันท์ นาคคง¹⁰ ได้ตั้งข้อสังเกตว่ากิจกรรมดำเนินอยู่ในพื้นที่ที่มีวัฒนธรรมท้องถิ่นสูง แต่ยังไม่เห็นถึงกิจกรรมที่มีส่วนร่วมกับผู้คนในชุมชนมากนัก นอกจากในช่วงของการนำเสนอผลงานที่มีผู้ชมจากชุมชนเข้าร่วมเท่านั้น โดยเสนอแนะให้เกิดการมีส่วนร่วมกับผู้คนในชุมชน โดยอาจารย์อานันท์ เชื่อว่าในพื้นที่ที่มีวัฒนธรรมดนตรีพื้นถิ่น และบทเพลงพื้นบ้าน ควรลงไปศึกษาในตัวพื้นที่ให้มากขึ้น

จากข้อเสนอแนะและข้อสังเกตดังที่ได้รับฟังเป็นมิติที่ยังไม่พบในการดำเนินกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 1 โดยจะนำไปพัฒนาปรับปรุง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพัฒนาแนวความคิดและสร้างความตระหนักรู้ให้แก่คณะทำงานทั้งคณาจารย์และนักศึกษา เพื่อให้ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดกับชุมชนและนักเรียนในพื้นที่ต่อไป

¹⁰ นักมานุษยวิทยาควิทยา, อาจารย์ประจำ คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

รับเสด็จฯ เปิดอาคารอเนกประสงค์

(ทรงพระกรุณาฉายพระรูปหมู่ร่วมกับคณะอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ
เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2560)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคารอเนกประสงค์ “อักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง” เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและนิสิตนักศึกษา รวมถึงนักวิจัยที่จะเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ ออกค่ายพัฒนา ทำงานเก็บข้อมูลวิจัย และบูรณาการเรียนการสอน โดยได้ทรงเสด็จฯ ทอดพระเนตรผลงานจากค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 1 จากการนำเสนอผลงานบางส่วนจากการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

(สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงทอดพระเนตรการแสดงบางส่วนจากการดำเนินงาน
กิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 1)

ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2:

คน ชุมชน ส่องต่อวัฒนธรรมพื้นถิ่นสู่คนรุ่นใหม่

เมื่อครั้งผู้เขียนได้ทราบข่าวจาก รองศาสตราจารย์ ยุพิน โภคจิตติยุกต์ ทางโทรศัพท์ว่า “ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 จะมีอีกเมื่อไหร่ ตอนนี้อย่างผู้ใหญ่ได้อนุมัติให้การสนับสนุนกิจกรรมต่อเนื่องและสามารถดำเนินการได้แล้ว” เวลานั้นผู้เขียนรู้สึกตื่นเต้นและทำให้หวนคิดถึงภาพบรรยากาศความสุขในปีที่ผ่านมาในทันที

จากจุดเริ่มในวันนั้น จึงเกิดการวางแผนงานร่วมกับอาจารย์ ยุพิน และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันดนตรี ภัลลภาณวัฒนา โดยได้หารือถึงช่วงเวลาที่สามารถดำเนินการ

จัดกิจกรรมได้สะดวกในปีนี้ รวมถึงการอภิปรายผลการดำเนินงาน
ของปีที่ 1 ให้นักศึกษาทราบด้วย เพื่อระดมความคิด และแนวทางใน
การพัฒนาค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ ปีที่ 2 ซึ่งจะมีความท้าทาย
มากยิ่งขึ้นในการลงภาคสนามไปทำงานร่วมกับผู้คนในชุมชน

(ประชุมเตรียมงานค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ ปีที่ 2
เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2561 ณ สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา)

แนวคิดค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ ปีที่ 2 มโนทัศน์ความเป็นจิตอาสา

“แก่นแท้ของชีวิตคืออะไร? เพื่อจะใช้มันและเร่งทำดี”

- อริสโตเติล

จากแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ
ในปีแรกที่กล่าวถึงการใช้ดนตรีและศิลปะสร้างสรรค์แบบผู้คน
มีส่วนร่วม โดยใช้ดนตรีเป็นสะพาน (transition) ในการเชื่อมต่อ

การพัฒนาความคิดของนักเรียนในพื้นที่ที่ศึกษานั้น¹¹ ผู้เขียนได้ตั้งสมมติฐานจากแนวทางในการดำเนินกิจกรรมค่าย อักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 แนวคิดจากการใช้ดนตรีเป็นเครื่องมือในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับนักเรียนในโรงเรียนและนักศึกษาจิตอาสา เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมพื้นบ้าน และส่งต่อแนวคิดสู่คนรุ่นใหม่อย่างยั่งยืน เป็นประเด็นที่ทำนายในการดำเนินงานของนักศึกษาจิตอาสาที่มีทักษะที่แตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของทักษะทางด้านภาษา ทักษะทางดนตรี และทักษะการใช้เทคโนโลยี

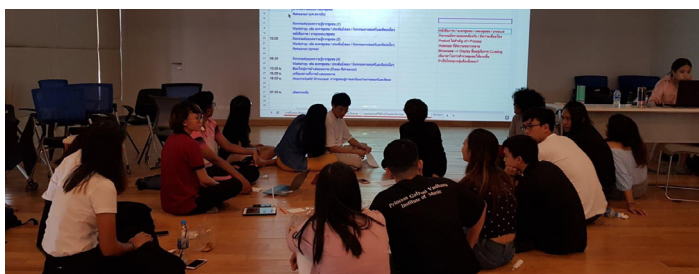
การสร้างนักศึกษาให้มีความเป็นจิตอาสาเหล่านี้ มีความจำเป็นต้องเข้าใจทักษะศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติ จากแนวคิดที่ได้ตั้งไว้ สู่กระบวนการคิดที่ซับซ้อน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึกมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้¹² รวมถึงนักศึกษาจิตอาสาสามารถถ่ายโอนความรู้ที่เปลี่ยนแปลง และสร้างสรรค์สิ่งที่เรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์และปัญหาใหม่ โดยได้รับความช่วยเหลือจากคณาจารย์ในการสร้างความเชื่อมโยงความรู้ในสิ่งที่เขาเหล่านั้นได้เรียนรู้มา จนนำไปสู่การสร้างโอกาสทางการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ต้องลงมือปฏิบัติและพัฒนากรอบคิด เพื่อต่อยอดความรู้เดิมที่มีกับการประยุกต์ ให้เกิดงานสร้างสรรค์และส่งผลกระทบที่เป็นวงกว้างต่อไป

¹¹ ศุภพร สุวรรณภักดี. "ดนตรีและศิลปะสร้างสรรค์แบบผู้คนมีส่วนร่วม". ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก Creative Music and Arts Camp #1. 2560. หน้า 7

¹² Bellanca, J. A., & Brandt, R. S. (2010). 21st century skills: Rethinking how students learn. Bloomington, IN: Solution Tree Press.

“การสร้างนักศึกษาให้มี ความเป็นจิตอาสาเหล่านี้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งให้ใจทักษะศตวรรษที่ ๒”

สมมติฐานและทฤษฎีดังกล่าวนี้ นำไปสู่การสร้างการประชุมเชิงปฏิบัติการก่อนค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง ปีที่ 2 จะดำเนินไป โดยผู้เขียนได้ออกแบบการอบรมเพื่อให้นักศึกษาได้ระดมความคิดถึงทักษะที่แต่ละคนมี การออกแบบกิจกรรมในวันและเวลาที่เหมาะสม บนพื้นฐานของความยืดหยุ่นและเป็นธรรมชาติซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ นักศึกษาที่เข้าร่วมประชุมมีทั้งรุ่นที่ 1 ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมมาในปีก่อน คณะเคล้าร่วมกับรุ่นที่ 2 ที่มาพร้อมกับความมีจิตอาสาอย่างเต็มเปี่ยม

(การประชุมเชิงปฏิบัติการกับนักศึกษาจิตอาสา
เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2561 ณ สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา)

จากความท้าทายที่ต้องทำงานร่วมกับชุมชนมากขึ้น โดยเปลี่ยน
มิติการทำงานจากค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 1 นักศึกษาได้
เสนอแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การจัดทำละครชุมชน (community theatre) จากการศึกษาเรียนรู้ จากวัฒนธรรมพื้นบ้านในพื้นที่ นำมาประยุกต์และพัฒนาเป็นละครชุมชน เพื่อสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้านในรูปแบบของงานสร้างสรรค์

2. การศึกษาเพลงของชาวปกากะญอผ่านแนวคิดการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม¹³ เพื่อเรียนรู้ผ่านการจดบันทึก ทั้งการบันทึกภาพและเสียง เพื่อให้บทเพลงพื้นบ้านได้ถูกส่งต่อไปยังนักเรียนรวมถึงคนในชุมชน เป็นการคงไว้ซึ่งคุณค่าและความหมายทางวัฒนธรรม

3. กิจกรรมฝึกสอนภาษาอังกฤษ โดยมีดนตรีเป็นเครื่องมือในการบูรณาการความรู้ทางด้านภาษาในแก่นักเรียน

เมื่อได้ขอบเขตในการดำเนินงานจากการประชุมแล้ว จึงกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลได้ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและราบรื่น

---

¹³ ศุภพร สุวรรณภักดี. “ดนตรีข้ามวัฒนธรรม”. ดุษฎีนิพนธ์งานประพันธ์เพลง: ลม-กระซิบ-พราย สำหรับวงเชมเบอร์ออร์แกนซอมเบลโล. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2559. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/55183>

ก่อนออกเดินทาง

ก่อนออกเดินทางไปยังที่หมาย ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 จังหวัดตาก ได้ทราบข่าวจากทางมูลนิธิอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานไวโอลินให้แก่โรงเรียน จำนวน 2 เครื่อง โดยครูใหญ่ ดาบตรี บรรดล เมืองมูล ได้ขอให้คณะอาจารย์ที่ออกค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 นี้ ให้ความกรุณาช่วยฝึกสอนนักเรียนด้วย

*“การดำเนินกิจกรรม ต่างในชั้น
มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนมากขึ้น”*

ออกเดินทาง เส้นทางแห่งการเรียนรู้และเข้าใจ (ชุมชน)

กิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 20 - 24 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ชาวค่ายมีทั้งหน้าใหม่เป็นส่วนมาก รวมถึงหน้าเก่า ๆ บางคน ทำให้การเดินทางมีสีสันและคึกคักตลอดระยะทาง การดำเนินกิจกรรมค่ายในปีนี้ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนมากขึ้น เนื่องจากในปีแรกของการดำเนินกิจกรรมเปรียบกับการเริ่มต้นรู้จักโรงเรียน นักเรียน และชุมชน ทำให้การดำเนินงานครั้งนี้ เกิดการต่อยอดแนวคิดในการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อนำไปสู่กิจกรรมสร้างสรรค์ในปีที่ 2 นี้

การสำรวจชุมชนเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อให้การเรียนรู้ของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมเกิดขึ้น โดยมีนัยยะในการให้ชุมชนส่งต่อวัฒนธรรมพื้นบ้านสู่เยาวชนรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำหรับการดำเนินกิจกรรมในด้านการพัฒนาความคิดผ่านการเรียนรู้ในห้องเรียนที่มีลักษณะสร้างสรรค์ การทำงานจึงเกิดการวางแผนงานและการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการก่อนการจัดกิจกรรมในพื้นที่จริง ดังนั้น คำถามเป็นร้อย ๆ คำถามที่เกิดขึ้นระหว่างการวางแผนงาน จึงจะเกิดการคลี่คลายเมื่อนักศึกษาได้เห็นภาพจริงในพื้นที่จริง

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 นี้ ประกอบไปด้วย

1. กิจกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรมภาคสนาม ซึ่งมุ่งเน้นไปในเรื่อง นิทาน ตำนาน เรื่องเล่า และดนตรีในชุมชนแม่ออกฮู ซึ่งได้รับความร่วมมือจากชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อเฒ่า แม่เฒ่าในชุมชน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมปากกาะญอ ณ บ้านแม่ออกฮู รวมถึงคณะครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 ที่คอยช่วยประสานงานให้กิจกรรมมีความราบรื่น

2. การนำองค์ความรู้จากการออกภาคสนามของชาวบ้าน บ้านแม่อกฮู มาคิดวิเคราะห์ เพื่อใช้ในกิจกรรมสร้างสรรค์ของค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ ซึ่งนำไปสู่การแสดงละครชุมชน ได้แก่ ละครเรื่อง แ๊ะลอสะ (ความรัก) และเยอแอนา (ฉันรักเธอ) ที่แสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย แต่แฝงไปด้วยความหมายที่ลึกซึ้งกินใจ

3. กิจกรรมฝึกออกเสียงภาษาอังกฤษ โดยเปลี่ยนห้องเรียนให้มีความน่าสนใจโดยผนวกดนตรีเพื่อใช้ในการประกอบจังหวะการร้องและผสมผสานกับการบรรเลงไวโอลินของนักเรียนในโรงเรียน

4. กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้กับคณะครูตำรวจตระเวนชายแดนที่เสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อจัดการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 รวมถึงชุมชนผ่านบทเพลง Danny Boy ที่เรียบเรียงเนื้อร้องสำหรับการขับร้องสามภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย (บทเพลงตำรวจตระเวนชายแดน) และภาษาปกาเกอะญอ จากการแปลความหมายภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย นำไปสู่การตีความให้สอดคล้องกับชุมชนแม่ออกฮู โดยนักเรียนและพี่ ๆ นักศึกษา

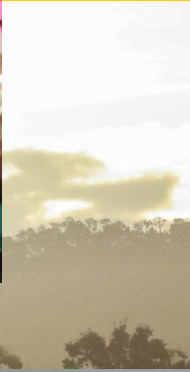
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว สำหรับการจัดทำวิดีโอประมวลภาพกิจกรรม รวมถึงการถ่ายทอดสด การแสดงละครชุมชนผ่านทางเครือข่ายสารสนเทศ (Facebook Live) ในคำค้นสุดท้ายของการนำเสนอผลงานค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง ปีที่ 2

จากการดำเนินงานกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2¹⁴ นี้พบว่า กิจกรรมในค่ายมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง นักศึกษาแต่ละสถาบันการศึกษา แสดงถึงความเป็นหนึ่งเดียวกับการลดทอนกำแพงกันระหว่างทักษะ ความชำนาญสู่การแบ่งปัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินกิจกรรม อีกทั้งมิติในการเรียนรู้ประสบการณ์ตรงจากชุมชน สามารถใช้เป็นองค์ประกอบ สำหรับการทำงานสร้างสรรค์ที่มุ่งประเด็นในการเสริมสร้างสุขภาวะทางใจให้กับชุมชน นักเรียน และคณะครูในโรงเรียน ซึ่งเห็นได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ของคนจำนวนมากในชุมชนที่เข้าร่วมในการนำเสนอผลงานจากการดำเนินงานอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2

¹⁴ ดูเพิ่มเติม ในบทวิเคราะห์ ภาพสะท้อนในการจัดค่าย

“การสำรวจชุมชน
เป็นกระบวนการที่สำคัญ
เพื่อให้นักเรียนรู้อาชีพของนักศึกษา
ที่เข้าร่วมกิจกรรมเกิดขึ้น”

เรื่องเล่าเล่าเสียงฝน: ศึกษาวัฒนธรรมชุมชน หมู่บ้านแม่ออกฮู ต.แม่หละ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก

ชาญณรงค์ เฮงอรุณประสาร¹⁵,
เขตลีน จูจันทร์¹⁶, ฉมา มาศ แก้วบัวดี¹⁶

ในช่วงเย็นเส้นทางจากกรุงเทพฯ มุ่งหน้าสู่จังหวัดตากใกล้เข้ามาถึงทุกที การเดินทางอันแสนยาวนานพร้อมกับแสงแดดที่ค่อย ๆ ลาลับไป สภาพอากาศที่จังหวัดตากในวันนั้นไม่ได้หนาวเย็นอย่างที่คาดหวัง มีหมอกหนาซึ่งยังคงมาอย่างต่อเนื่องอีกต่างหาก รถบัสขับเคลื่อนด้วยความเร็วต่ำ ถนนคดเคี้ยวไปตามไหล่เขา รถเลี้ยวซ้ายขวานั้นเพื่อลดความลาดชัน ฉันเห็นความตึงเครียดขึ้นทุกชั่วขณะ อย่างน้อยในกรุงเทพฯ ก็ไม่เคยได้เห็นภูเขาจริง ๆ เห็นทีจะมีแต่ภูเขาคอนกรีตที่ตระหง่านแข่งกันสูงในเมืองกรุง ในระหว่างทางสังเกตเห็นภูเขาบางส่วนตามทางมาที่นี้ถูกโอบด้วยปูนน่าจะเพื่อป้องกันการถล่มของดิน มีการเจาะรูเล็ก ๆ ตรงปูนที่ฉันคาดเดาว่าเพื่อการระบายน้ำจากบนภูเขา ทำให้ฉันคิดถึงความเป็นจริงในชีวิตว่า มนุษย์เราคงอาจจะจำเป็นต้องดัดแปลงธรรมชาติเสียบ้าง เพื่อเข้าใกล้สิ่งที่เรียกว่า “ความปลอดภัย (แม้เพียงชั่วคราว)” ในช่วงเวลาที่เรารุกรานธรรมชาติมากขึ้น ดังเช่น ภูเขาคอนกรีตที่เรียงรายในเมือง เริ่มมาสู่ภูเขาลูกสีเขียวจริง ๆ เสียเข้าทุกวัน จนอดคิดเสียไม่ได้ว่า เมื่อเวลา ยังคงเดินต่อไปอย่างไม่หยุดหย่อน มนุษย์บนโลกมีอุปทานมากขึ้นทุกขณะ ส่งผลต่อธรรมชาติที่ถูกดัดแปลงตามอุปทานตามกันไปอย่างเสียไม่ได้ มิเว้นแม้ห่มวลดอกไม้ที่ยังปฏิเสธไม่ได้กับสารเคมีเพื่อให้ได้ผลผลิตตั้งใจต้องการ ภูเขาทางขึ้นดอยที่รายล้อมไปด้วยธรรมชาติ

(หน้าซ้าย: บรรยากาศยามเช้าด้านข้างอาคารเอนกประสงค์)

¹⁵ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

¹⁶ นักศึกษาสำนักวิชาดุริยางคศาสตร์ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

ยังปฏิเสธไม่ได้กับปูนที่ฉาบสูงตระหง่านที่มาคู่กับความปลอดภัย แม้เพียงชั่วคราว แล้ววัฒนธรรมจากมนุษย์ที่อาศัยการอยู่ร่วมกับธรรมชาติละ จะถูกฉาบปูนไปเสียเท่าไร? หรือยังคงรื่นรมย์อยู่ในสวนสีเขียว พลังรับไออุ่นจากแสงแดด บ้างปะทะกับสายลมเย็น ๆ หรือชุ่มฉ่ำกับสายฝนอย่างเช่นเคย ฉันเองยังคงสงสัย?

พระอาทิตย์ลับ แสงสว่างน้อยลงไปทุกขณะ จมมองอีกทีก็หลงเหลือเพียงแสงจันทร์ หนึ่งวันซึ่งกำลังจะลับไปพร้อมกับเสียงหรีดหิ่งเรไรที่เจื้อยแจ้วอยู่ทุกขณะ อากาศในคืนแรกร้อนขึ้น ล้อแวนของสายฝนไกล ๆ ไม่มีใครทราบได้เลยว่าการสำรวจชุมชนในวันพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร

ฝนตกพริ้ว ๆ ตั้งแต่รุ่งสางและยังคงตกต่อเนื่องต่อนี้นอง ๆ พาพวกเราไปพบพ่อเฒ่า ภาณุ บ้านของพ่อเฒ่าสร้างด้วยไม้ โดยใช้ซุงทั้งต้นเป็นเสารับน้ำหนัก บริเวณอยู่อาศัยอยู่สูงขึ้นไป เช่นเดียวกับบ้านทุกหลังในหมู่บ้านแม่อกฮู พ่อเฒ่านั่งรอพวกเราอยู่บนบ้านแล้ว ในมือทั้งสองของท่านคือเครื่องดนตรีประเภทดีดที่เรียกว่า “กาหน้า” พ่อเฒ่าลงมือสร้างเครื่องดนตรีชิ้นนี้เองกับมือ พ่อเฒ่าเริ่มดีดกาหน้าเบา ๆ ในขณะที่พวกเราและเพื่อนนักเรียนตัวน้อยพากันนั่งลงรอบ ๆ ข้างนอกนั้นยังคงได้ยินเสียงฝนกระหน่ำหลังคาแผ่วเบา

(นักเรียนร่วมศึกษา “กาหน่า” กับพ่อเฒ่า)

เพลงแรกที่เราได้ฟังชื่อว่า “ไถ่ลุย” อันหมายถึงนกเขา พ่อเฒ่าเล่าว่าเป็นเพลงนี้หมายถึงความรักที่ไม่ได้เอื้อนเอ่ยออกไป และเป็นเพลงที่ชายหนุ่มมักจะฝึกไว้เพื่อเกี่ยวพาราสีหญิงสาว (เพลงอื่น ๆ ที่ตามมาก็มีเนื้อหาในลักษณะนี้)

จากการทำงานภาคสนามของนักเรียนและนักศึกษาได้เรียนรู้ บทเพลงปกาเกอญอที่เกี่ยวกับธรรมชาติและความสัมพันธ์ของผู้คน ในชุมชน โดยได้เรียนรู้ประสบการณ์ดนตรีจากพ่อเฒ่าภาณุ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2561 โดยทางนักศึกษาสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ได้พยายามถอดโน้ตดังกล่าวในลักษณะของการบันทึกโน้ตแบบ ตะวันตกเพื่อเก็บรวบรวมไว้ และนำไปใช้ในกิจกรรมสร้างสรรค์ ของค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ ได้ดังต่อไปนี้

(บันทึกบทเพลงในระบบโน้ตสากล)

1. เพลงไถ่ลู่ -นกเขา (เธออยู่ในใจเรา แอบรักเธอแต่ไม่กล้าคุย)

6 **A** เร เร เร เร เร เร

10 **B** ไถ่ ลู่ ครือ ครือ ตะ อ้อ ปือ ไถ่ ลู่ ครือ ครือ ตะ อ้อ ปือ

10 **B** ไถ่ เลื่อ อะ สี่ โมะ กะ จือ ไถ่ เลื่อ อะ สะ โมะ กะ จือ

เพลงไถ่ลู่ เป็นภาษาปกากะญอแปลเป็นภาษาไทยว่า “นกเขา” บทเพลงนี้เป็นเพลงที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากพ่อเฒ่าภานุ และเป็นเพลงแรกที่พ่อเฒ่าได้ทำการแสดงบทเพลงให้พวกเราฟังผ่านเครื่องดนตรีท้องถิ่นที่เรียกว่า กาน้ำ เล่นและขับร้องโดยพ่อเฒ่าเอง แม้ชื่อบทเพลงได้แรงบันดาลใจมาจากสัตว์ตามธรรมชาติก็จริง แต่เนื้อหาเพลงส่วนมากของที่นี่นั้นโดยส่วนมากพูดถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้คน ดังเช่นบทเพลงนี้ได้บรรยายถึงการแอบรักผู้หญิงคนหนึ่ง แต่แอบเก็บความรู้สึกเอาไว้ไม่กล้าที่จะเปิดเผยออกไปให้เขารู้

14 2. .... (รักจริง ไม่หลอกลวง)

20

26

บทเพลงนี้เป็นบทเพลงที่ 2 ที่พ่อเฒ่าภาณุได้ขับร้องให้พวกเรา ฟังผ่านเครื่องดนตรีพื้นบ้านและบทเพลงก็ยังคงพูดถึงความสัมพันธ์ ของผู้คนเช่นเดิม แต่เนื้อหาของบทเพลงนั้นเป็นความรักที่เปิดเผย มากขึ้นจากเพลงแรก มีความหมายโดยรวมว่า ความรักที่ผู้ชาย มอบให้ผู้หญิงคนนี้นั้นจริงจังและไม่ไขว่ไขว่ใจให้ผู้ใดแน่นอน

33 3. .... (เพลงที่แม่เฒ่าชอบ)

37

บทเพลงสุดท้ายที่พ่อเฒ่าแสดงให้เราฟัง เป็นบทเพลงที่เกิดจาก การตั้งคำถามของพวกเราเอง ด้วยความสงสัยที่ว่าพ่อเฒ่าร้องเพลง เกี่ยวกับความรักต่อผู้หญิงมาเสียหลายเพลง แล้วบทเพลงไหนล่ะ? ที่ พ่อเฒ่าใช้จีบแม่เฒ่าในชีวิตจริง พ่อเฒ่าดูออกจะเขินเสียหน่อยก่อนที่จะ บอกว่าพ่อเฒ่าเล่นเพลงที่แม่เฒ่าชอบเพื่อทำให้แม่เฒ่าเกิดความ ประทับใจ ก่อนที่จะบรรเลงเพลงดังกล่าวซึ่งเป็นสุดท้ายให้ฟัง ก่อนที่ เสียงฝนจะดังขึ้นในทุกขณะ

ตอนนี้เสียงฝนเริ่มดังขึ้นอีกครั้งทำให้การกะทำนองดนตรีและเนื้อร้องภาษาปกากะญอนั้นยากขึ้นไปอีก เราต้องขอความช่วยเหลือจากน้อง ๆ และผู้ใหญ่ในละแวกให้ช่วยตรวจทานการออกเสียงและความหมาย ซึ่งมีพ่อเฒ่ากำกับอีกต่อหนึ่ง บางทีท่านก็จะหันไปดุเด็ก ๆ ที่ครั้นออกเสียงผิด ในส่วนของการกะทำนองก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายนักเพราะเสียงของกาหนานั้นไม่เสถียรและการบรรเลงของพ่อเฒ่าเป็นไปแบบกึ่งคันตด

(นักศึกษาเรียนท่วงทำนองจากพ่อเฒ่า)

ฝนหยุดลงเมื่อเราเรียนเพลงเสร็จพอดี พ่อเฒ่ายื่นกาหนำขนาดเล็กลงให้น้องนักเรียน ลองตีตื้นดู ประสบการณ์ครั้งนี้ไม่ได้เป็นเพียงครั้งแรกของพวกเราที่ได้ยินเสียงเพลงท้องถิ่นของที่นี่ หากแต่เป็นครั้งแรกของน้องนักเรียนอีกหลายคนด้วย พ่อเฒ่าเล่าให้ฟังก่อนหน้านี้น่าปัจจุบันบทเพลงเหล่านี้กำลังเลือนลางไปตามกาลเวลา

สายฝนที่โปรยปรายลงมา ไม่ว่าจะหนักแค่ไหนก็จะค่อย ๆ ซาหายไป และหยุดลงในที่สุด คงจะดีไม่น้อยถ้าบทเพลงนี้ไม่หายไปเช่น

ดังสายฝนที่โปรยปรายลงมาตลอดในขณะที่พวกเรากำลังเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมพื้นถิ่น ณ ที่แห่งนี้

ก่อนที่พวกเรากลับมาจากการเก็บข้อมูลในชุมชน พวกเราได้ขอร้องให้พ่อเฒ่าเล่นให้ฟังอีกเสียหลายครั้ง เพื่อบันทึกเสียงไว้ โดยเครื่องอัดเสียง และนำมาเปิดฟังซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อที่จะนำเสียงที่ได้นำมาเขียนโน้ตและคำร้องให้ชัดเจนและใกล้เคียงที่สุด และหวังใจว่าจะได้ขับบทเพลงและเรื่องราวที่ได้เรียนรู้มานี้เป็นส่วนหนึ่งในการแสดงละครกลุ่มกับน้องนักเรียนที่นี่ เพื่อให้น้อง ๆ ได้จดจำและขับร้องบทเพลงอันแสนน่าภาคภูมิใจของตนเอง

ละครชุมชน “แอ๊ะลอสะ”

จากที่คณะค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ได้ลงพื้นที่สำรวจชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ในชุมชนพบว่า วิถีชีวิตของคนในชุมชนบ้านแม่หละส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกับวิถีชีวิตของชุมชนทั่วไป เช่น การเกี่ยวข้าว ทำไร่ทำนา การถักทอผ้า และมีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวชุมชนเอง เช่น ดนตรีในชุมชนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเกี่ยวสาว ทางผู้จัดทำจึงนำสองสิ่งนี้มารวมกันและทำเป็นละครเรื่อง “แอ๊ะลอสะ” เป็นละครที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชุมชนในหลายมิติ ผู้จัดทำได้นำการพัฒนาความสัมพันธ์ของคู่หญิงสาวมาเป็นตัวเดินเรื่องผ่านฤดูกาลที่มีวิถีชีวิตของคนในชุมชนซ่อนอยู่

องค์ประกอบที่ใช้ในงานสร้างสรรค์ละครชุมชน

ละครเรื่องแอ๊ะลอสะ เป็นละครที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสัมพันธ์ของหนุ่มสาวคู่หนึ่งในฤดูกาลแห่งการปลูกข้าว ผู้ชายได้มาปลูกข้าวพร้อมกับนำเครื่องดนตรีมาเล่นเมื่อผ่านบ้านผู้หญิงเพื่อเกี้ยว ในฉากนี้ได้นำเพลง “นกเขา” ซึ่งเป็นเพลงที่พ่อเฒ่าใช้ร้องเกี้ยวแม่เฒ่าเข้ามาใช้เป็นบทเพลงสำคัญในละครชุมชนนี้ด้วย ในขณะที่เดียวกันนั่นเองฝั่งผู้หญิงก็ได้ทำการถักทอผ้าทุกวัน การออกแบบฉากของละครเรื่องนี้เป็นฉากที่มาจาก การดำเนินชีวิตจริงของคนในชุมชน รวมถึงการทำเกษตรกรรม โดยองค์ประกอบต่าง ๆ ในละครทั้งหมด ทำให้ละครออกมาเป็นแนวทางเดียวกัน ฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ที่มากขึ้นของคู่หนุ่มสาว นอกจากนั้นแล้วเราได้ดำเนินกิจกรรมการร้องเพลงให้กับนักเรียนที่ไม่ได้เป็นนักแสดงหลัก โดยร้องเพลงเป็นภาษาปกากะญอเพื่อเพิ่มบรรยากาศของเรื่องราวให้มีความเข้มข้นและสามารถสื่อสารกับชุมชนให้ได้มากที่สุดอีกด้วย

สิ่งที่ยากกับละครชุมชนเรื่องนี้ คือการที่นักแสดงเป็นเด็กระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนมาก รวมถึงจำนวนนักเรียนในกลุ่มที่มีปริมาณมาก แน่นอนว่าเป็นเรื่องยากที่จะควบคุมเมื่อเทียบกับจำนวนที่ ๆ นักศึกษาในกลุ่ม ทางผู้จัดทำจึงมีวิธีการในการแบ่งส่วนกันแสดงและย่ำลำดับของการแสดงให้แก่นักแสดง แต่ด้วยละครเรื่องนี้ เป็นละครที่ใกล้เคียงกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนแห่งนี้ จึงทำให้เด็ก ๆ มองภาพเห็นได้ชัดเจน เพราะเด็กที่นี่มีความตั้งใจและกล้าแสดงออก นอกจากกิจกรรมทางด้านละครชุมชนแล้ว

ยังได้มีกิจกรรมแปลเนื้อเพลงร้องเป็นเพลงภาษาปากเกาะญอ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมในค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ยังคงเอกลักษณ์ในการมีส่วนร่วมของผู้คนอย่างชัดเจน

การสำรวจชุมชนและการสร้างสรรค์ละครในครั้งนี้ประกอบไปด้วยกระบวนการหลายขั้นตอนอันนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกค่ายอักษร - ศิลป์และน้องนักเรียนในชุมชน

กระบวนการสำคัญในการดำเนินการ ประการแรกคือ การฟัง ก่อนที่เราจะได้เรียนรู้บทเพลงจากพ่อเฒ่าภูนั้น เราได้ฟังเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์ของเรื่องราวเป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการสร้างความไว้วางใจกับน้องนักเรียนผ่านกิจกรรมละลายพฤติกรรม อาทิ การวาดแผนที่บ้านของสมาชิกในชุมชน และแน่นอนว่ารวมถึงวาดแผนที่บ้านของพ่อเฒ่าด้วย

เมื่อการรับสารสมบูรณ์แล้วจึงนำไปสู่กระบวนการการจดบันทึกและการเรียบเรียงข้อมูล ก่อนจะนำไปสู่กระบวนการผลิตผลงานสร้างสรรค์ ผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมระหว่างพี่นักศึกษาและน้องนักเรียน โดยพี่ ๆ จะกำกับดูแลภาพรวมและต่อยอดองค์ความรู้จากประสบการณ์ภาคสนามที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากการมีปฏิสัมพันธ์กับน้อง ๆ มาโดยตลอด จากกระบวนการดังกล่าว น้องนักเรียนได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างดี

เมื่อวันแสดงเข้ามาถึง พวกเราได้วางแผนการฝึกซ้อมละครอย่างรอบคอบ โดยที่ ๆ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้ช่วยแปลความหมายให้กับน้องระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ทำให้เกิดการสื่อสารที่ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากนักเรียนบางคนอาจจะมีความเข้าใจในภาษาไทยไม่มากนัก โดยสามารถย่นระยะเวลาการซ้อมให้ใช้เวลาน้อยลง เวลาแสดงที่ใกล้เข้ามาเต็มที่ พวกเรารู้สึกโชคดีมากที่การทำงานลงพื้นที่ที่เราไม่คุ้นเคยนี้ ไม่เป็นการประมือในการทำงานข้างเดียวแต่อย่างใด เพราะมีมือของน้องนักเรียนอีกหลายมือที่ช่วยกันประมือให้ดังอย่างตั้งใจในครั้งนี้อีกด้วย ฉะนั้นเองเป็นเพียงอีกคนหนึ่งที่สภาพประทับใจในการเดินทางครั้งนี้ น้องนักเรียนเปล่งเสียงร้องเพลงอย่างสุดหัวใจ เช่นเดียวกับน้องที่เล่นละครก็เล่นอย่างสุดฝีมือ พวกเราเหล่านักดนตรีและผู้กำกับการแสดง ได้เพียงร่วมประคับประคองการแสดงให้ราบรื่นโดยบรรเลงดนตรี พากษ์บทละครประกอบการแสดง ดังเช่นสายฝนที่โอบอุ้มท้องฟ้าในช่วงเวลาหลายวันที่ผ่านมาในการดำเนินกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ

หลังจากการแสดงจบสิ้นลง ฝนก็ตกลงมาปรอย ๆ ลงมาในทันใด เช่นเดียวกับเช้าตรู่ของวันแรกที่ออกสำรวจชุมชน เสมือนบทเพลงและเรื่องเล่าของหมู่บ้านแม่ออกฐูที่ได้รับการขับขานอีกครั้ง

“เยอ แอ นา” (ฉันรักเธอ): เรื่องราวสู่ละครชุมชน

นางสาวเบญจมาศ ไม้เกตุ¹⁷, นายธรรณ ทักษิณวรารจารย์¹⁷,
นายนรากร ปัญญาวรรุณี¹⁸

“ทอ เท คอ ทอ รุ โม่ กว
 นัว จี ทอ รุ โม่ โกว
 ทอ เท่ กอ ถั่ว รุ โม่ โกว
 ทอ เท่ ขา ที่ กว เม งวว ที่ กู๋ เม งวว
 ทู เลวเว กวขเวอ เข่อ โยว
 นัวจี เดว เขอ เข่อ โยว
 ทูละเข เดว เข่อ เข่อ โยว
 หัว ลำ เขอ เนล่ำ ขา ลีโม่ เนล่ำลา ลีโม่”

จากเนื้อร้องข้างต้นขับร้องโดยผู้นำจิตวิญญาณประจำชุมชน
 บ้านแม่ออกฮู (ไม่ประสงค์เปิดเผยนาม) ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม
 เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ชาวค่ายอักษร - ศิลป์ ถอด
 ความหมายจากเนื้อเพลงภาษาปกาเกอญอเป็นภาษาไทย ต่อมา
 เป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาสร้างสรรค์เพื่อใช้ประกอบกับละคร
 ชุมชนสร้างสรรค์ ได้ดังต่อไปนี้

“คิดถึงเธอที่รักคนไกล ะเงาะระพบเมื่อไหร่
 ใจฉันยัง คงเฝ้า คอยรอ ใจฉันยัง คงเฝ้ารอเธอคนเก่า...คนเดิม
 แยกจากกันโดยโชคชะตา เมื่อพายุฝนพัดมา
 ใจฉันยัง คงเฝ้า คอยรอ นวังสักวัน คงได้เจอเธอที่เก่าที่เดิม”

(หน้าซ้าย: ผู้นำจิตวิญญาณของชุมชนกำลังบรรเลงบทเพลง
 ผ่านเครื่องดนตรีเดหญ้า)

¹⁷ นักศึกษาสานักวิชาดุริยางคศาสตร์ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

¹⁸ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ด้วยนิยามความหมายของบทเพลงกล่าวถึงชายหนุ่มต่างแดน คนหนึ่งที่เดินทางมาพร้อมกับเตหฺนาเครื่องดนตรีคู่ใจ ผ่านภูเขาลูกแล้วลูกเล่า ชายหนุ่มเดินทางข้ามแม่น้ำเมย มาพบรักกับหญิงสาวในหมู่บ้าน ความรักของทั้งสองได้ก่อตัวขึ้น แต่แล้ววันหนึ่งชาวบ้านคิดเห็นว่าทั้งสองไม่ควรที่จะได้สมหวังในความรัก เพียงเพราะชายคนนี้เป็นคนต่างถิ่น ชายหนุ่มจึงกลับไปในที่ที่ตนจากมา สิ่งที่ไม่คาดฝันได้เกิดขึ้น เมื่อสะพานข้ามแม่น้ำถูกตัดขาดเนื่องจากภัยธรรมชาติ ทำให้ทั้งสองไม่สามารถพบเจอกันได้อีกต่อไป ทำให้ได้เพียงแค่คิดถึงกันและกันผ่านบทเพลงและเสียงเตหฺนา

ค่ายอักษร - ศิลป์เพื่อน้อง ปีที่ 2 นี้ พวกเรานักศึกษาได้ลงพื้นที่ศึกษาวัฒนธรรมในชุมชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อมุ่งหวังที่จะช่วยส่งต่อวัฒนธรรมเดิมในชุมชนสู่เยาวชนรุ่นหลัง บทเพลงในวัฒนธรรมชุมชนแม่ออกฮูแห่งนี้กำลังเลือนหายไปตามกาลเวลา เรื่องราววิถีชีวิตในอดีตของพวกเขา ได้ถูกนำมาเล่าขานอีกครั้งผ่านบทเพลงและเครื่องดนตรี พวกเราและน้องนักเรียนจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 ได้เรียนรู้จากพ่อเฒ่าแม่เฒ่าอย่างใกล้ชิดแบบมุขปาฐะ ถูกส่งต่อความหมายจากการจดบันทึกข้อมูลและแปลความหมายจากบทเพลงเหล่านั้นเพื่อใช้ในกิจกรรมสร้างสรรค์ของค่ายอักษร - ศิลป์

*“ดนตรีเป็นดวงศิลปะทรงสำคัญ
ในการส่งต่อเรื่องราว”*

บทเพลง ชะ เก๋อ ยื่อ บะ (ถวิลหา)

1. ดอ เท คอ ทอ ชู โม โกว น่อ ฮี ทอ ชู โม โกว
 2. ชู เกว เบ กวย เซอ เซอ โกว น่อ ฮี เกว เซอ เซอ โกว
 3. คิด ฮึง แอ ที่ รัก คน โกล จะ เจอ จะ พบ เมื่อ โต
 4. แยก จาก กัน ด้วย โชค ชะ ดา เมื่อ พา ยุ ผ่น พัด มา

ดอ เท กอ ดอ ชู โม โกว ทอ เท บา ที โกว เมงอว ที่ กู เมงอว
 ชู ละ เบ เกว เซอ เมอ โกว ฮือ ล่า แอ เหล่า ซา ลี โม เหล่า ลา ลี โม
 โจ ถัน ฮึง คง เผ้า คอย รอ โจ ถัน ฮึง คง เผ้า รอ แอ คน แก่ คน เดิม
 โจ ถัน ฮึง คง เผ้า คอย รอ หวัง ลัก วัน จะ ได้ เจอ แอ ที่ แก่ ที่ เดิม

(บันทึกบทเพลงถวิลหาในรูปแบบโน้ตดนตรีตะวันตก)

ดนตรีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการส่งต่อเรื่องราว สามารถจดจำได้ง่าย จากการใช้จังหวะและท่วงทำนองที่เป็นเหมือนกับสัญลักษณ์ในบทเพลงที่ได้เรียนรู้ซึ่งพบว่า มีทั้งบทเพลงที่มีจังหวะสนุกสนานหรือบทเพลงที่มีมีลักษณะอารมณ์เศร้าในจังหวะช้า ก่อนหน้านี้ชาวค่ายอักษร - ศิลป์ยังไม่ทราบความหมายจริงของบทเพลง แต่เมื่อได้ทราบความหมายจากพ่อเฒ่าหลังจากที่พ่อเฒ่าได้บรรเลงอีกครั้งหนึ่ง เสียงของบทเพลงนี้ยังทำให้ปรากฏเป็นภาพชัดเจนมากขึ้น และยังสร้างความประทับใจอยู่ในใจของพวกเรา

พวกเราชาวค่ายพร้อมกับน้องนักเรียน ได้เรียนรู้ในหลาย บทเพลง ได้แก่ เพลงเดhada เพลงเดินทาง เพลงถวิลหา เป็นต้น ต่อมา จึงได้ให้น้องนักเรียนเลือกบทเพลงที่ตนเองประทับใจมากที่สุด เพื่อนำมาใช้ในการเล่าเรื่องราวผ่านบทละครชุมชน จากการสร้าง บทละคร นำไปสู่การสร้างจินตนาการของฉากโดยน้องนักเรียน จะช่วยกันร้อยเรียงเรื่องราว ตัวละครต่าง ๆ รวมถึงภาพบรรยากาศ ที่พวกเขาจินตนาการ และบทเพลงที่ช่วยกันประพันธ์ขึ้นเป็น ภาษาไทย ถอดความเดิมจากเพลงในภาษาปกากะญอในการให้ ความหมายจากความเข้าใจของชาวค่าย โดยมีพี่ ๆ นักศึกษาร่วม กันช่วยขัดเกลาเนื้อหาบางส่วน น้องนักเรียนบางคนไม่มีโอกาสได้ เล่นดนตรี แสดงละคร หรือเต้น แต่น้องนักเรียนทุกคนมีความตั้งใจ และร่วมมือร่วมใจที่จะถ่ายทอดเรื่องราวจากกิจกรรมละครชุมชน สร้างสรรค์นี้ออกมาได้ดีมาก ๆ โดยในละครชุมชนสร้างสรรค์นี้ยัง ได้แฝงข้อคิดในการอนุรักษ์ผืนป่าอันเป็นที่รัก ป้องกันมิให้เกิดเหตุ ไม่ให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติดังที่ปรากฏอยู่ในบทละคร

ความท้าทายในการทำงานชุมชนในครั้งนี้ คือ ภาษาที่สื่อสาร ระหว่างพ่อแม่แม่เฒ่ากับกลุ่มนักศึกษาเพราะพ่อแม่แม่เฒ่าบาง ท่านไม่สามารถสื่อสารในการพูดภาษาไทยมากนัก แต่ยังเข้าใจ ความหมายอยู่บ้าง โดยในการแก้ไขปัญหานี้ที่น่าสนใจประเด็นหนึ่ง คือ น้องนักเรียนและคุณครูในโรงเรียนทำหน้าที่ในการช่วยสื่อสาร และแปลความหมายในระหว่างการดำเนินกิจกรรม

ความเป็นธรรมชาติที่เป็นธรรมชาติของผู้คนในชุมชน รอยยิ้ม และเสียงหัวเราะ เป็นสิ่งที่สร้างความประทับใจ เรื่องเล่าและเสียงเพลง ยังคงตราตรึงอยู่ในความทรงจำอันมีค่าของชาวค่ายอักษร - ศิลป์ ที่มีอาจลบลีโอนออกจากหัวใจ

“รอยยิ้ม และเสียงหัวเราะ
เป็นสิ่งที่สร้าง ความประทับใจ...”

“...ที่มีอาจลบล้างจนจากรากหัวใจ”

บทเพลงคุ้นหู Twinkle Twinkle Little Star

พรชนิตว์ มณีวรรณ¹⁹

ชาวค่ายอักษร - ศิลป์ ซาบซึ่งในพระมหากษัตริย์คุณอย่างหา
ที่สุดมิได้ ในการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พระราชทานไวโอลินให้แก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจุฬา -
ธรรมศาสตร์ 3 จังหวัดตาก ชาวค่ายอักษร - ศิลป์ ปีที่ 2 ได้ดำเนิน
การจัดการเรียนการสอนด้านการบรรเลงไวโอลินแก่ครูและนักเรียน
ในโรงเรียน จำนวน 2 คน โดยได้เลือกบทเพลงที่ใช้ในการสอน
ไวโอลินเบื้องต้น ได้แก่บทเพลง Twinkle Twinkle Little Star
ทำนองของเพลงนี้คุ้นหู และเป็นที่รู้จักและคุ้นเคยของนักเรียน
ในโรงเรียน อีกทั้งทำนองของบทเพลงดังกล่าวได้นำไปใช้ฝึก
ออกเสียงภาษาอังกฤษให้แก่ นักเรียนของโรงเรียนในกิจกรรมต่อมา
อีกด้วย ในบทเพลง “ABC”

“พี่บรรเลงให้ดู และน้องทำตาม”

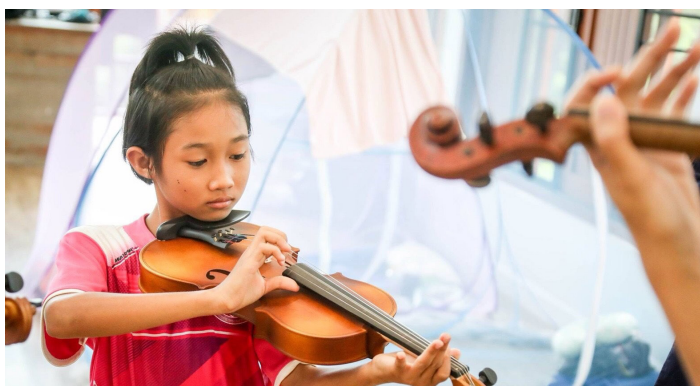
เพื่อให้คุณครูและน้องนักเรียนสนุกไปกับการจัดการเรียน
การสอนครั้งนี้ ใช้วิธีสอนแบบ “พี่บรรเลงให้ดู และน้องทำตาม”
จากการฝึกฝนทำให้น้องเรียนรู้อะกฤษหลายด้านด้วยความเป็น
ธรรมชาติมากกว่าการเริ่มต้นเรียนดนตรีจากการอ่านโน้ต การฝึกซ้อม
เป็นไปอย่างตั้งใจ ทุกคนอดทนกับความเมื่อยล้าของแขน รวมถึง
สมาธิในการเรียนและซ้อม ใช้เวลาเรียนเพลง มีเวลาจำกัดเพียง
หนึ่งวัน เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจ และสามารถแสดงบนเวทีได้

---

¹⁹ นักศึกษาสำนักวิชาดุริยางคศาสตร์ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

จากประสบการณ์ที่เคยสอนไวโอลินสำหรับผู้เริ่มต้น ใช้เวลา
ประมาณหนึ่งสัปดาห์จึงจะสามารถเล่นเพลงนี้ได้ น้องนักเรียนแสดง
ให้เห็นว่า คนเราไม่มีขีดจำกัดความสามารถ การที่ได้ดำเนินการสอน
น้อง ๆ เล่นดนตรีในครั้งนี้ เป็นบทเรียนที่มีค่ากับเราในการส่งต่อ
ในสิ่งที่เรารัก และเรียนรู้ถึงการให้และรับในเวลาเดียวกัน

“ABC” ประสบการณ์ครั้งแรกของชีวิตอาสา

ชนิกานต์ ตาแก้ว²⁰

“คำฉันท์เป็น คำภาษา คำแรกในชีวิตของฉัน”

คำนี้เป็นคำอาสาคำแรกในชีวิตของฉัน เรื่องราวที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลา 5 วันที่อยู่ที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 แห่งนั้น ดิฉันเหมือนถูกรายล้อมไปด้วยพลังที่ยิ่งใหญ่ในการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ในค่ายครั้งนี้ได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งในทีมสอนภาษาอังกฤษให้กับน้องนักเรียนปกาเกอะญอชาวค่ายฯ ได้เลือกเพลง “ABC” ที่ร้องขับขานคู่ไปกับทำนองเพลง Twinkle Twinkle Little Star ที่ออกแบบกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกันของคำยักขร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ในปี ที่ 2

เช้าของวันที่สาม พวกเราพี่นักศึกษาอาสาของธรรมศาสตร์ได้เริ่มการสอนให้กับนักเรียนโดย เริ่มจากอ่านตัวอักษรภาษาอังกฤษตามทีละตัวอย่างช้า ๆ พร้อมกับการออกเสียงดังสนั่นลั่นอาคารอเนกประสงค์กันอย่างเต็มที่ หลังจากนั้นจึงเริ่มใส่ทำนอง และร้องเพลงกัน การดำเนินกิจกรรมใช้เวลาประมาณสองชั่วโมงน้องนักเรียนก็สามารถที่จะร้องคลอเพลงไปพร้อมกับพวกเราได้ เสียงเล็ก ๆ ที่ร้องประสานขึ้นมาอย่างช้า ค่อย ๆ คลอไปกับเสียงดนตรีอย่างพร้อมเพรียงไพเราะไม่แพ้เสียงเพลงอื่นใด ความรู้สึกตอนนั้นมันปรี่มอยู่ในใจซึ่งเป็นสิ่งที่ฉันไม่เคยมีโอกาสดำสัมผัสบรรยากาศที่มีเด็กรายล้อมอันมาพร้อมกับรอยยิ้มในทุกเช้าที่พบเจอกัน

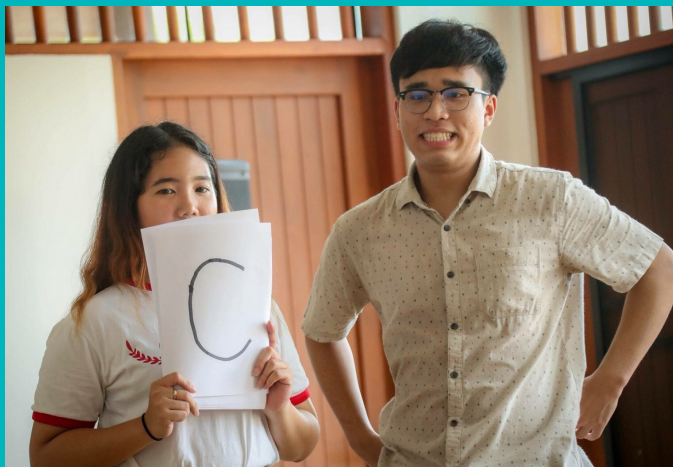
²⁰ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ฉันไม่เคยทำอะไรเพื่อคนอื่นขนาดนี้ สิ่งที่ไม่เคยทำในการสร้างความสุขให้กับผู้อื่นมากนัก ฉันกลับทำได้และแอบคิดว่าฉันก็ทำมันได้ดีเสียด้วย ความมั่นใจนี้อาจฉันคงจะเป็นครูที่ดีได้ในสักวันหนึ่งในอนาคตอันใกล้ ...ฉันมีความสุขใจจริง ๆ

มีน้องนักเรียนหลายคนเรียกฉันว่า “คุณครู” แต่สำหรับฉันแล้วฉันไม่ใช่คุณครูของน้องนักเรียนหรอก แต่เขาเหล่านั้นต่างหากที่เป็นครูของฉันทุกคนที่นี้สอนให้ได้เรียนรู้ความหมายของคำว่า “ให้” และ “รับ” ในเวลาเดียวกัน ผู้คนที่นี้ทำให้ฉันเข้าใจความสุขในชีวิตมากขึ้น โดยแท้จริงขอบคุณที่ทำให้รู้ว่าคุณค่าของรอยยิ้ม มิตรภาพล้วนมีความหมายอยู่เสมอ

แล้วเราจะพบกันใหม่....แหล่งพลังความสุขของฉัน

“แล้วเราจะพบกันไหม....
แน่นอนพลัง ความสุขของคน”

โหมโรงระยิบระยับสู่ความประทับใจ

มานิกา คำแก้ว²¹

“เอ...ปี...ซี...ดี...อี...เอฟ... จี...” เสียงตัวอักษรของภาษาอังกฤษ ผสานกับทำนองเพลง แสดงให้เห็นถึงความอ่อนโยนและแฝงไปด้วย ความมุ่งมั่นและพยายามของนักเรียน น้องนักเรียนค่อย ๆ ไล่เรียง ตัวอักษรภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องเป็นทำนองนี้ ทำให้คนฟังไม่อาจ ห้ามตัวเองไม่ให้ร้องคลอตามไปกับพวกเขาเหล่านั้นได้ ความน่า เอ็นดูที่ไม่ปรุงแต่งจากเสียงของพวกเขาเริ่มจากแผ่วเบา และค่อย ๆ ออกเสียงเปล่งชัดขึ้นด้วยความมั่นใจราวกับได้รับพลังพิเศษบางอย่าง จากพี ๆ นักศึกษาค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง ๆ ปีนี้ นักดนตรีที่ตั้งใจ บรรเลงเพลงมาให้ และเห็นรอยยิ้มส่งกำลังใจของผู้ฝึกสอน ที่ได้ ร่วมกันดำเนินกิจกรรมสรรค์สร้างการเรียนรู้ที่นำไปสู่การแสดงอัน น่าประทับใจนี้ขึ้นมาได้จนสำเร็จในค่ำคืนสุดท้ายของค่ายอักษร - ศิลป์ เสียงหริตหริ่งเรไรไม่ได้เป็นอุปสรรคขัดขวางหรือสร้างความรำคาญ ใจให้กับผู้ชมที่จดจ่ออยู่กับการแสดงแสนพิเศษนี้ ราวกับถูกต้อง มนต์สะกดแห่งความน่ารักของน้องนักเรียน ในทางตรงกันข้าม เสียงเหล่านั้นกลับช่วยเป็นเสียงประสานชั้นยอดให้กับบทเพลงที่ถูก ขับกล่อมเสียงอีกด้วย อาจทำให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ขณะ ทำการแสดงได้อย่างน่าประหลาดใจในการทำงานร่วมกันกับชุมชน ในครั้งนี้

น้ำค้างที่หยดลงพร่างพรวาว แสงดาวที่ส่องประกายวาววับ หรือ แม้แต่พระจันทร์ที่ส่งยิ้มสดใสเป็นกำลังใจให้กับเด็ก ๆ ทุกสิ่ง ล้วน ประกอบสร้างขึ้นเป็นบทเพลงที่แสนจะเรียบง่าย แต่แฝงไปด้วยพลัง

---

²¹ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ที่ยิ่งใหญ่ ท่ามกลางหุบเขา ล้อมรอบด้วยหมอกหนา แต่หัวใจของ
ผู้คน ณ ที่แห่งนี้ ได้เรียงร้อยเข้าไว้อย่างอบอวลจนอบอุ่น ด้วยเสียง
ของน้องนักเรียนตัวน้อยเหล่านี้ขับกล่อมบทเพลงให้เราฟังอยู่ในตอน
นี้ คงเป็นภาพประทับใจที่ฉันไม่อาจลบเลือน สิ่งที่ดีฉันได้กล่าวไป
ข้างต้น เป็นความรู้สึกที่ยังติดตรึงอยู่ในหัวใจ เป็นความรู้สึกแรก
หลังจากที่ได้รับชมการแสดงของน้องนักเรียนที่ยังคงไว้ในทุก
รายละเอียด วันนำเสนอผลงานดิฉันและเพื่อน ๆ ได้เข้าไปร่วม
ฝึกสอน และฝึกซ้อม ในส่วนของการร้องเพลงภาษาอังกฤษ
จากความรู้สึกกังวลใจด้วยเนื้อหา และเวลาที่เมื่อคำนวณดูคร่าว ๆ
แล้วก็ตอบได้ยากว่าเด็ก ๆ จะสามารถจดจำรายละเอียด ซึมซับ
และเข้าใจ จนสามารถแสดงผลออกมาในรูปแบบของการร้องเพลง
ประกอบดนตรีได้หรือไม่ และสุดท้ายผลลัพธ์ก็ประจักษ์ให้เห็นแล้ว
ว่าพวกเขาทุกคนคือเด็กที่จะเติบโตไปเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพควบคู่
กับคุณธรรมอย่างได้ไม่ต้องสงสัย และเป็นผู้ใหญ่ที่จะสามารถ
สร้างสรรค์สิ่งที่ดี และสามารถส่งต่อไปให้แก่ลูกหลานได้อย่างยั่งยืน
อย่างแน่นอน

ในฐานะนักศึกษาคนหนึ่งประสบการณ์ในครั้งนี้ถือเป็นการปลด
ล็อกความคิดในการเรียนรู้ในสาขาวิชาของตนเองได้อย่างถึงแก่นแท้
เพราะในการศึกษาที่ครอบคลุมและลึกซึ้งในศาสตร์ของภาษาและ
มนุษย์ที่ได้ศึกษาในภาคทฤษฎีมาแล้วนั้น กลับเป็นที่เเองที่เปิดโอกาส
ให้ดิฉันได้ใช้เครื่องมือเหล่านั้นในการสื่อสาร และเชื่อมโยงผู้คนเข้า
ไว้ด้วยกันด้วยศาสตร์ทางภาษา เราได้ใช้ความรู้ที่เรียนมาสอนน้อง ๆ
ได้โดยตรงอาจฟังดูง่าย แต่สิ่งที่มากกว่านั้นก็การใช้หลักแห่งความเป็น
มนุษย์และภาษา เรียนรู้ธรรมชาติ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมความเป็นอยู่
ของพวกเขา จนชาวบ้านที่นั่นรวมถึงเด็ก ๆ เชื่อใจเรามากพอที่จะรับ
สารที่เราสื่อ นี่เองจึงเป็นสิ่งที่เรียกว่าแก่นแท้ของการเรียนภาษา
การมาในครั้งนี้เราอาจมาในฐานะที่เป็นคุณครูที่มาสอนเด็ก ๆ ใน

เรื่องของภาษา แต่ใครเล่าจะรู้ว่า น้องนักเรียนที่นี้ต่างหากที่ให้บทเรียนกับเรามากมาย ฉัน...ขอบคุณพวกเขาในใจนับพันครั้งสำหรับของขวัญที่มีค่าที่สุด ที่ไม่อาจหาซื้อมาได้แม้จะใช้เงินทองหากต้องใช้หัวใจที่เปิดกว้าง เข้ามากลั่นกรองเป็นความคิด และภาพความประทับใจ ที่ ณ ตอนนี้ ได้ตกตะกอนเป็นผลึกความทรงจำของฉันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และพร้อมจะเล่าให้ทุกคนฟังถึงบทเรียนล้ำค่าที่ได้รับมาในครั้งนี้

Danny Boy

กำลังใจแต่ครุตำรวจตระเวนชายแดน

นายชาญณรงค์ เฮงอรุณประสาร²²,
นางสาวภัทรจิตรา ทองมา²³

บทเพลง Danny Boy มีทำนองดั้งเดิมมาจากเพลงพื้นบ้านไอร์แลนด์ชื่อว่า Londonderry Air ภายหลังมีคนได้แต่งคำร้องให้จนกลายเป็นบทเพลง Danny Boy ในปัจจุบันที่ทุกคนรู้จัก ความหมายของบทเพลงนี้กล่าวถึงการพลัดพรากและจากลาของเด็กหนุ่มที่ต้องจากบ้านไปแดนไกล เคยถูกใช้สื่อถึงทหารชาวไอริชที่ได้ร่วมรบในสงครามทำให้เป็นเพลงที่ชาวไอริชรู้สึกผูกพันรวมทั้งทำนองมีความซาบซึ้งกินใจจนกลายเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมไปอย่างแพร่หลาย และยังใช้ในพิธีสำคัญ ๆ ของทหารอเมริกันอีกด้วย

*“ชาวค่าย รวบรวมกำลังใจให้ครูตำรวจตระเวนชายแดน
จุฬา - ธรรมศาสตร์ ได้มีกำลังใจที่เข้มแข็ง”*

ชาวค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ได้เลือกเพลง Danny Boy มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ เนื่องจากชาวค่าย อยากส่งกำลังใจให้ครูตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ ได้มีกำลังใจที่เข้มแข็งในการบ่มเพาะเยาวชนในโรงเรียนแห่งนี้อย่างเต็มความสามารถ

โดยได้นำเนื้อร้องบางส่วนจากบทเพลงต้นฉบับ มาใช้ในการจัดกิจกรรมฝึกภาษาอังกฤษ โดยให้นักเรียนได้สวดและออกเสียงตามทีละคำไปพร้อมกับการแปลความหมายของบทเพลง

---

²² นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²³ นักศึกษาสำนักวิชาดุริยางคศาสตร์ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

“Oh, Danny boy, the pipes, the pipes are calling
From glen to glen, and down the mountain side.
The summer's gone, and all the flowers dying,
It's you, it's you must go and I must bide.
But come ye back when summer's in the meadow,
Or when the valley's hushed and white with snow,
It's I'll be here in sunshine or in shadow,
Oh, Danny boy, oh Danny boy, I love you so!”²⁴

จากเนื้อร้องดังกล่าว ชาวค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ได้แปลเนื้อร้องดังกล่าวเป็นภาษาไทย ทำให้เห็นความหมายชัดเจนจากเนื้อเพลงมากขึ้น เพื่อจะใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางด้านการแปลภาษาจากภาษาไทยเป็นภาษาปกากะญอ ดังนี้

“ที่รัก ฉันเรียกหาเธอจากเสียงปี่ที่ขับขานนั้น
เสียงดนตรีก้องกังวาลผ่านหุบเขาเรื่อยมา
ฤดูร้อนผ่านพ้น ดอกไม้ร่วงโรย
ราวกับเธอที่จากไป ฉันได้แต่เฝ้ารอคอย

กลับมาเถอะนะ เมื่อฤดูร้อนหวนกลับมาอีกครั้ง
หุบเขาเงียบสงัด ปกคลุมด้วยเมฆหมอกขาว
ฉันจะยังอยู่ที่นี้ ไม่ว่าในยามที่อาทิตย์สาดส่อง

---

²⁴ เนื้อร้องบางส่วนของบทเพลง Danny Boy ประพันธ์โดย Frederick E. Weatherly

หรือแม้แต่ความมิดชิด
โอ้... ที่รัก ฉันรักเธอสุดหัวใจ

หากเธอกลับมา เมื่อดอกไม้โรยราแห้งเหี่ยว
ถึงฉันตาย... อยากรักยอมให้เป็นไป
หากเธอกลับมา และพบที่ที่ฉันจากไปนี้
ได้โปรดคุกเข่าลง แล้วเอ่ยว่าขอให้เธอเป็นสุขให้แต่ฉัน

ฉันจะรับรู้ความรู้สึกนี้จากสวรรค์
หลุมฝังศพของฉันก็กลับมางดงาม เปี่ยมด้วยความสุข
เพื่อเธอจะได้คิดถึงและสสารภาพความรักนั้น
ฉันจะเฝ้ารอเธอ จนกว่าเธอจะกลับมาอยู่ด้วยอีกครั้งหนึ่ง
ฉันจะรอเธอ รอจนกว่าเธอจะกลับมา”²⁵

นำไปสู่การให้นักเรียนช่วยกันแปลเนื้อร้องเป็นภาษา
ปกากะญอต่อไป

กระบวนการทำงานที่นักศึกษาค่อย ๆ เรียบเรียงประโยคทีละ
ประโยคเพื่อถ่ายทอดความเข้าใจกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา
หลังจากได้ผลลัพธ์การแปลเป็นภาษาปกากะญอแล้ว พี่นักศึกษา
ได้ให้คุณครูในโรงเรียนที่มีความรู้ด้านภาษาปกากะญอเป็นผู้
ตรวจทานอีกครั้งหนึ่ง

---

²⁵ แปลความหมายเนื้อร้องของเพลงต้นฉบับ Danny Boy เป็นภาษาไทย โดยชาวย้าย
อักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง ปีที่ 2

“ป๊อแว แอ้ ได้

ปวา เกาะ หน้า เลอ กแว เซาะ โต๊ะ โต๊ะ

เด กาหน้า อัด ตื่อ เหล่อ กะเจอ เคอะ

ตา ตะ โก เหล่อ บะ

ตะ พอ ลอ แบ ตะ พอ ลอ แบ

ดี ซอ นา ปู่ แผละ อย่า โอ๊ะ เขาะ หน้า

ฮา เก คอ ตะ โก คา นา ฮา เก

กะเจอ กะลือ ตะ โอ ป่า

อะ เบอ เหล่อ ต๊ะ เอ้อะ วาวา

มื่อ ซา คา เดอะ มื่อ ฮา ลอ อย่า โอ๊ะ แพ ฮี

ป๊อแว แอ้ ได้ อย่า แอ้ หน้า โต๊ะ”²⁶

จากเนื้อหาและที่มาของเพลงมันสื่อถึงการให้กำลังใจใครสักคน หรือคนรักกลุ่ม ซึ่งทางคณะฯ ได้นำบทเพลงตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีทำนองเดียวกันกับบทเพลง Danny Boy ซึ่งประพันธ์คำร้องโดย ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค โดยนักเรียน รวมถึงคณะครูในโรงเรียน และชาวค่ายอักษร - ศิลป์ ได้จัดการแสดงในชุดนี้ ร่วมกันขับร้องใน คำคืนสุดท้ายในการนำเสนอผลงานของกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ ปีที่ 2 เพื่อเป็นการส่งกำลังใจให้คุณครูตำรวจตระเวนชายแดนทุกท่าน และสร้างความประทับใจให้กับชาวบ้านในชุมชน

---

²⁶ กิจกรรมแปลความหมายเนื้อร้องฉบับภาษาไทย เป็นภาษาปกากะญอ โดยนักเรียน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจุฬา - ธรรมศาสตร์ 3

Danny Boy

C C⁷ F G⁷ C

1. Oh, Dann y Boy the pipes the pipes are call ing. From glen to glen and
 2. โอ้ ดัน แอ โด้ ปาวา ปาวา หน้า แล่ กว ชะเช โด้ โด้ เด เกะ นา ยัด ค็ือ
 3. โอ้ ชี - วิต เธอ อยู่ ตาม เขา ล้า เน... ป่า... ตระ เวร ชาย แทน เหมื่อน

6 Am⁷ D⁷ G⁷ C C⁷ F

down the moun - tain side. The summ - er's gone and all the ro - ses fall - ing
 เหลือ... เกะ เจอ เดอะ... ค่ะ โท เหลือ บะ เดอะ ทอ ลอ แบ เดอะ ทอ ออ แบ
 ดัง พรวน ล่อง พ - นา... ต้อง นอน กลาง ดิน ต้อง กิน ล้วน ออ - ทอ... มี เน ป่า...

12 G⁷ C D⁷ G⁷ C G⁷ C

It's you, it's you must go and I must bide. But come ye back when
 คี ชอ นา ู่ และ ยาว... โด้ ชะ เขา หน้า... ออ เก คอ เดอะ โท
 ลุค ท - ร - บา เพียง โด เธอ ไม่ ท้อ เลย... เมื่อ ยาม ล้า ดิน มี

18 F C Am⁷ F A⁷ D⁷

summ - ers in the mead ow. Or when the vall - ey's hushed and white with snow.
 ค่ะ... นา... ออ... เก... เกะ เจอ เกะ ลือ เดอะ โอ... นา... นา...
 เพียง นว... แสง จันทรา... ล่อง... กับ เสียง นก ร้อง ท่า - นอง ดน - ตรี ที่ เคย...

24 G⁷ C F C Am⁷

It's fl - be here in sun - shine or in shad - ow
 ... ละ... แอ เหลือ... ลือ... แอ... วา... วา...
 ตก... คัก เหน็บ ทนาว... กาย... โจ... ไม่... เห็น... เธอ... เสือน... แอ...

28 G C Am⁷ Dm⁷ G⁷ C Fm C D.C.

Oh, Dann - y Boy, oh Dann - y Boy, I love you so.
 ... ลือ... ชอ... ค่ะ... แอ... ชะ... โด้... โด้...
 โด้... นา... ณ... เหย... สม... เป็น... ยอด... คำ - รว... ชาย... แดน...

Showcase: การนำเสนอผลงานค่ายอักษร - ศิลป์ ปีที่ 2

รวิภาส เจริญวิวัฒน์ชัย²⁷,
พีรพรรณ โกมุต²⁸, ณัฐณาวุฒิ สุขดี²⁸,
อชิตะ ชยาศิสรัตนกร²⁸, ณัฐดนัย หวังวิวัฒนา²⁸

‘รอยยิ้มของน้อง ๆ มันทำให้แกนางเหนื่อยได้ช่วงหน้า
วัศารักษ์ รอยยิ้มของน้อง ๆ ที่มีความสุขนั้นมันกับดวงไม้ที่
ได้รับแสงแรกในยามเช้า’

การดำเนินงานของค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ในปีที่ 2 มีการผสมผสานงานด้านเทคโนโลยี การบันทึกภาพนิ่ง และภาพวิดีโอ ตลอดจนการตัดต่อวิดีโอและเสียง นำโดยนักศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเป็นกำลังสำคัญในการเก็บข้อมูลที่ใช้ ต่อ ยอดในการทำงานสร้างสรรค์ โดยการดำเนินงานได้มีการวางแผนการทำงานก่อนที่จะดำเนินการจริง ในด้านการใช้อุปกรณ์ สารสนเทศต่าง ๆ มีการระดมความคิดเห็นเรื่องปัญหาที่จะเกิดขึ้น รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหา ซึ่งเมื่อลงไปยังพื้นที่ศึกษาจริงแล้ว สามารถลดปัญหาได้ในระดับหนึ่ง รวมถึงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มากยิ่งขึ้น อีกทั้งในการดำเนินกิจกรรมของค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง ได้มีการหารือถึงปัญหาและสรุปภาพรวมกิจกรรมในแต่ละ วันเพื่อพูดคุยถึงปัญหาของแต่ละคนที่พบเจอ เพื่อจะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในวันถัดไปได้

การบันทึกภาพถ่ายและวิดีโอตลอดการดำเนินกิจกรรม เพื่อนำมาประกอบการแสดง ประมวลภาพและวิดีโอของการ ดำเนินกิจกรรม โดยได้นำผ่านทางจอโปรเจ็คเตอร์ไปยังหน้า

²⁷ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²⁸ นักศึกษาสถาบันวิทยาการหุ่นยนต์ภาคสนาม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

อาคารอเนกประสงค์ อักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ อีกทั้งยังใช้ประกอบการแสดงในรายการอื่น ๆ อาทิ ละครชุมชนโดยได้นำภาพในพื้นที่ในชุมชนมาออกฐ มาดัดแปลงและดัดต่อทำให้มีความสมจริงและเหมาะสมกับพื้นที่มากขึ้นโดยไม่ได้สูญเสียสาระสำคัญของวัฒนธรรมพื้นถิ่น

ภาพการดำเนินกิจกรรมที่ ผสมผสานกับภาพรอยยิ้มของน้อง ๆ ผสานกับเสียงประกอบวิดีโอได้นำบทเพลง “จับมือมัน” ซึ่งปัจจุบันเป็นบทเพลงประจำของโรงเรียน และเป็นบทเพลงที่ยึดเหนี่ยวในการดำเนินกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ มาตลอดสองปีที่ผ่านมา บทเพลงคุ้นหูของเด็ก ๆ รวมไปถึงบทเพลงพื้นถิ่นที่พวกเรานักศึกษาอาสา และน้องนักเรียนในโรงเรียนที่ได้ศึกษาจากในชุมชน โดยถูกนำมาประกอบในวิดีโอ เพื่อให้ได้บรรยากาศในการรับชมมากยิ่งขึ้น ในการดำเนินการครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ในทุกส่วนงานมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างชัดเจน

จากการทำงานในครั้งนี้ พวกเราได้รับประสบการณ์ในการทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ โดยทุกฝ่ายได้ใช้ทักษะความถนัดของแต่ละคนในการทำงาน ถึงแม้ว่าเพื่อน ๆ อาสาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รู้จักเพียงไม่กี่วัน แต่ทำให้พวกเราได้เรียนรู้วัฒนธรรมพื้นถิ่นจากคนในชุมชน ไม่ว่าพวกเราจะเหนื่อยแค่ไหน แต่เมื่อได้เห็นรอยยิ้มของน้อง ๆ มันทำให้เราหายเหนื่อยได้อย่างน่าอัศจรรย์ รอยยิ้มของน้องนักเรียนที่มีความสุขนี้ เปรียบได้กับดอกไม้ที่ได้รับแสงแรกในยามเช้าทีเดียว

*‘สิ่งที่เราได้ลงมือทำ ทำให้เราได้รู้ว่า
ทางที่จากคำบอกนักรนำเราไปสู่จุดหมายทั้งองานเสนอ’*

Showcase หรือการนำเสนอผลงานการจากการดำเนินการ
ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 กิจกรรมเกิดจากการดำเนินงาน
ในลักษณะของการปฏิบัติการกิจกรรมสร้างสรรค์ (workshop)
ผ่านการใช้ทักษะของนักศึกษา ได้แก่ ทักษะทางภาษา ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทักษะทางดนตรี ของสถาบันดนตรี
กัลยาณิวัฒนา ทักษะการใช้เทคโนโลยี ของนักศึกษามหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผนวกกับการพัฒนาทักษะใน
ศตวรรษที่ 21 นำมารวบรวมความคิดเห็นและนำมาปรับใช้
ในการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้ ทำให้ผลของการดำเนินงาน ออกมาเป็น
รูปธรรม และสามารถส่งต่อความเป็นวัฒนธรรมพื้นถิ่นจากคน

รุ่นเก่าไปยังคนรุ่นใหม่ ซึ่งได้แก่ น้องนักเรียนในโรงเรียน และพวกเรากลุ่มนักศึกษาอาสาสมัครนี้อีกด้วย การสื่อสารในระหว่างการดำเนินกิจกรรม ได้ใช้ดนตรีเป็นเครื่องมือสื่อกลางในการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นการร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชนกับบุคคลภายนอกด้วย โดยทำให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในระยะยาว ในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่น โดยมุ่งหวังให้เยาวชนในชุมชนได้เรียนรู้ถึงเรื่องราวต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนรักและหวงแหนในรากวัฒนธรรมของตนเอง

การนำเสนอผลงานในครั้งนี้ มีการบันทึกภาพและเสียง ตลอดจนการถ่ายทอดสดผ่าน Facebook Live เพื่อเผยแพร่การนำเสนอผลงานของค่ายอักษร - ศิลป์ ในปีี่ 2 นี้ ซึ่งกิจกรรมการแสดงประกอบไปด้วย

1. การแสดงดนตรีและบทเพลงขับร้องพื้นบ้านของพ่อเฒ่าแม่เฒ่าในชุมชนที่หาฟังได้ยาก ดังเช่น บทเพลงกล่อมเด็ก และบทเพลงที่แสดงถึงวิถีในการดำเนินชีวิตฯ

2. การนำเสนอวิดีโอประมวลภาพตลอดการจัดกิจกรรมการดำเนินงานของค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2

3. การบรรเลงไวโอลินของน้องนักเรียน ร่วมกับวงดนตรีของพี่ ๆ สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา ในบทเพลง Twinkle Twinkle Little Star ประกอบการขับร้องบทเพลง “ABC Song” ที่ใช้ประกอบกิจกรรมในชั้นเรียนสร้างสรรค์ในด้านทักษะภาษา

4. การนำเสนอผลงานละครชุมชนสร้างสรรค์ จากเรื่องราวเรื่องเล่า และดนตรี ที่ได้เรียนรู้จากการดำเนินงานภาคสนาม (fieldwork) จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ละครเรื่อง “เยอแอนนา” (ฉันรักเธอ) และ ละครเรื่อง “แะ๊ะลอสะ” (ความรัก)

ก่อนคำคืนสุดท้ายของค่ายอักษร - ศิลป์จะจบลง พวกเราทุกคน ณ ที่นั้น ได้ร่วมกันร้องบทเพลงจับมือมั่นดังสนั่นโรงเรียน ก่อนที่น้ำตาแห่งความปิติยินดีปรากฏขึ้นครั้งหนึ่ง

“ดนตรีเป็นเครื่องนำสัจกลางในการเรียนรู้
รักทั้งจึงเห็นการร่วมมือกันระหว่ง คนในชุมชน
กับบุคคลภายนอกด้วย”

วงดนตรีค่ายอักษร - ศิลป์ #2

Music for Society Ensemble

กรวิชัย อนุตการุณ²⁹

(วงดนตรีค่ายอักษร - ศิลป์ ปีที่ 2

Music for Society Ensemble #2: Tak Province)

---

²⁹ นักศึกษาลำานักวิชาดุริยางคศาสตร์ สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา

สำหรับค่ายอักษร - ศิลป์ครั้งนี้ จะให้ถือเป็นประสบการณ์การทำงานดนตรี ที่ต้องอาศัยความเข้าใจในการเรียนรู้จากบริบทของชุมชนสังคมมากขึ้น ก่อนจะเข้าสู่กระบวนการในการสร้างสรรค์งานดนตรีมากกว่ากิจกรรมในปีแรก โดยในที่นี่อาจสื่อความหมายว่าดนตรีต้องเตรียมตัวไปให้พร้อมมากขึ้น ในการจัดบันทึกโน้ตจังหวะ รวมถึงเนื้อร้องที่ต้องอาศัยความเร็วในการทำงาน พร้อมกันกับการใช้เทคโนโลยีด้วยเช่นกัน

แน่นอนว่าการเรียนรู้ดนตรีแบบมุขปาฐะนั้น จำต้องอาศัยความชำนาญ รวมถึงการพยายามเข้าใจในสำเนียงพื้นถิ่น (dialect) เป็นโอกาสที่ดี ที่มีเพื่อนที่มีความชำนาญด้านทักษะภาษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้การช่วยเหลือในการสะกดออกเสียงคำให้ถูกต้องชัดเจนได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการทำงานผสมผสานกับการใช้เทคโนโลยีในการบันทึกภาพเคลื่อนไหววีดิทัศน์ เพื่อให้เรื่องราวมีความเป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับกิจกรรมของค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ ในปีนี้

เรื่องราวของวัฒนธรรมพื้นบ้านในชุมชน ทำให้ดนตรีทำหน้าที่ในการสนับสนุนแนวคิดในการทำกิจกรรมดนตรีสร้างสรรค์ เพื่อสอดรับและสอดคล้องให้ได้ดีที่สุด

ความงามคงมิใช่เพียงแค่ดนตรีเท่านั้น แต่เป็นความงามที่เกิดจากการทำงานร่วมกันของแต่ละทักษะความชำนาญของชาวค่ายผ่านสำนวนดนตรีที่แฝงความหมายลึกซึ้ง สามารถยืดหยุ่นและเป็นสะพาน

ความคิดในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้เกิดการส่งต่อวัฒนธรรม ดนตรีพื้นบ้านจากพ่อแม่แม่เฒ่า สู่เด็กนักเรียนรุ่นใหม่ รวมถึง พี่นักศึกษาทุกคนอย่างแนบกาย อีกทั้งยังถือได้ว่าเป็นการทำงานดนตรี ในค่ายปีนี้เป็นกระบวนการอนุรักษ์เชิงคุณค่าที่เป็นรูปธรรมจับต้อง ได้มากขึ้น

สำหรับวงดนตรีของค่ายอักษร- ศิลป์เพื่อน้องในครั้งนี้ นอกจากนักศึกษาจากสถาบันดนตรีก็ลาญวัฒนาแล้ว เรายังมีเพื่อน และพี่ ๆ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มาร่วมร้องเพลงในการแสดง คอนเสิร์ตอักษร - ศิลป์ มีทีมงานบันทึกวีดิทัศน์ที่มีความชำนาญจาก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และยังมีนักเรียนจากโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนจุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 มาร่วมฝึกซ้อมและ แสดงด้วย ทุก ๆ คน ก็ได้ช่วยกันทำงานกันอย่างเต็มที่ ตั้งแต่วันแรกที่พวกเราไปศึกษาดนตรีกับพ่อแม่และแม่เฒ่าของหมู่บ้าน จัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้และสอนน้อง ๆ ในค่าย ช่วยกันคิดบทละคร จากวิถีชีวิตคนท้องถิ่น การฝึกซ้อมจนถึงการแสดงในวันสุดท้าย แม้กระทั่งการเก็บกวาดสถานที่ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญพอ ๆ กับการแสดงด้วย

ในด้านการทำงานอักษร - ศิลป์นั้นพวกเราทุก ๆ คนเริ่มต้นจาก จุดที่ไม่สามารถจินตนาการถึงการแสดงได้ด้วยซ้ำ ช่วยกันคิดทีละขั้นตอน ใส่องค์ประกอบต่าง ๆ ลงไป ระหว่างทางก็เจออุปสรรคหลาย อย่าง การฝึกซ้อมบทละครนั้น ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้ง ชาวค่ายและน้อง ๆ ด้วย ทุกคนมีหน้าที่ที่เหนียวแน่นกันมีความสำคัญ เท่า ๆ กัน หากขาดคนร่วมแสดงแม้แต่คนเดียว งานแสดงอาจต้อง

เปลี่ยนใหม่ทั้งหมด จนถึงวันสุดท้ายที่พวกเราชาวค่ายและนักเรียน
ช่วยกันจัดเวทีการแสดงกันอย่างแข็งขัน มีการทำงานร่วมกันอย่าง
มีประสิทธิภาพ ใช้กำลังกาย กำลังใจ และความคิดที่มี จนกระทั่ง
การแสดงของนักเรียนและชาวค่ายอักษร - ศิลป์ได้เสร็จสิ้นลงไป
อย่างสมบูรณ์

พวกเรายังคงได้ใช้ทักษะในศาสตร์และศิลป์ในแขนงต่าง ๆ
ที่ชำนาญ ตั้งแต่การบันทึกเสียงการบรรเลงเพลงของพ่อเฒ่าแม่เฒ่า
การใช้แปลเนื้อเพลงท้องถิ่น และการแปลทำนองโดยยังคงรักษากลิ่น
อายของเพลงเดิมไว้ ยังมีการใช้เพลงในการให้ความรู้ต่าง ๆ โดยให้
พี่ ๆ จากคณะศิลปศาสตร์เป็นผู้ดำเนินรายการ โดยมีนักดนตรี
บรรเลงเพลงเป็นสื่อในกิจกรรม การฝึกซ้อมการแสดงเองก็ต้องใช้
ความสามารถในการสื่อสารกับน้อง ๆ และดนตรีที่ใช้ต้องสามารถ
สื่อสารกับทุก ๆ คนในกิจกรรมได้ด้วย เพื่อให้ทุก ๆ คนเข้าใจ
การแสดงและอยากสร้างการแสดงออกมาให้ดีที่สุด

ในค่ายอาสนั้น ศาสตร์และศิลป์ไม่ได้ถูกใช้เพียงเพื่อแสดงว่า
เรามีความสามารถในศาสตร์นั้น ๆ แต่ต้องทำให้มีประสิทธิภาพและ
เกิดประโยชน์ต่อทุก ๆ คนให้มากที่สุด ถึงแม้เราจะแสดงเทคนิค
แพรวพราวให้ทุก ๆ คนได้ประจักษ์ว่าเราเก่ง แต่นั่นก็ไม่ได้
เกิดประโยชน์อะไรต่อเป้าหมายของกิจกรรม แม้กระทั่งการบรรเลง
โน้ตง่าย ๆ คำพูดไม่กี่คำ หรือองค์ประกอบเล็ก ๆ หากโน้ตตัวนั้น
คำพูดนั้น ๆ หรือองค์ประกอบนั้น ๆ อยู่ในจังหวะที่ดีมากพอ
ก็สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยยะสำคัญได้

ปรากฏการณ์จับมือมัน #2: แตกต่างแต่ตรงใจ

พงษ์เทพ จิตดวงเปรม³⁰

“เราจับมือกัน ร่วมสร้างฝันอันยิ่งใหญ่ นอกจากรวดวงใจ เช่นหนึ่งเดียวกัน”

การเดินทางไปค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 เริ่มต้นด้วยการตระหนักถึงการมีส่วนร่วมกับชุมชนมากขึ้น ก่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตจากชุมชนสู่การสร้างสรรค์ผลงานละครชุมชนโดยเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ คณาจารย์และคณะนักศึกษามีฐานะเป็นเพียง “ผู้เรียน” และจัดองค์ประกอบของละครชุมชนร่วมกับเยาวชนบ้านแม่อกฮู

บทเรียนจากครั้งที่หนึ่งซึ่งทุกสถาบันการศึกษาได้เรียนรู้จากการเป็น “ผู้ให้” ไม่ว่าจะเป็นการแต่งเพลงให้เยาวชน การจัดเรียงห้องสมุดโดยระบบสี หรือการตกแต่งห้องเรียนชั้นอนุบาล ได้ถูกขบคิดทบทวน และตั้งคำถามเพื่อพัฒนาให้การเข้าค่ายมีประโยชน์กับคนในชุมชน³¹ มิเพียงแต่อาคารที่ตั้งตระหง่านอยู่กลางขุนเขา แต่หากเป็นการเพิ่มพูนศักยภาพและการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชาวค่าย และผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น

³⁰ นักศึกษาปริญญาเอก วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผู้จัดการวงดุริยางค์เยาวชนสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา (PYO)

³¹ พงษ์เทพ จิตดวงเปรม. ปรากฏการณ์ “จับมือมัน”. ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก Creative Music and Arts Camp #1. 2560. หน้า 8-9

การเดินออกนอกประตูโรงเรียนเพื่อไปเรียนรู้ดนตรี เรื่องเล่า และวิถีชีวิต เปรียบเสมือนกับการทำลายกำแพงที่ขวางกั้นผู้คน และเริ่มเปิดใจที่จะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ที่ไม่เคยคิดหรือได้ยินมาก่อน เรียนรู้ความแตกต่างในทางความคิดและยอมรับในบางเรื่องที่มีความแตกต่าง การกล้าที่จะพูดคุย ชักถาม หรือแม้กระทั่งร่วมบรรเลงดนตรีจึงก่อให้เกิดความไว้นื้อเชื้อใจ น้อง ๆ พาพวกเราเดินไปทั่วชุมชน คนในชุมชนเรียกพวกเราขึ้นไปพูดคุยบนบ้าน สอนบทเพลงอย่างจริงจังโดยมีคุณครูช่วยแปล น้อง ๆ ได้รับฟังและร่วมกันร้องตาม หรือทำอาหารให้รับประทาน เป็นต้น

นอกจากการให้นักศึกษาและเยาวชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับชุมชนแล้ว ก่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตนเอง ที่อาจจะถูกกลืนเลือน ในขณะที่เดียวกันยังสานสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่วิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ในวันแสดงผลงานผู้ใหญ่บ้านได้พาพ่อแม่ แม่เฒ่านักดนตรีมาร่วมขับกล่อมบทเพลง เช่น เพลงกล่อมเด็ก

เพลงแสดงออกถึงความรัก ความคิดถึง และเพลงที่ใช้ใน
วิถีชีวิต เป็นต้น ทำให้เยาวชนรุ่นหลังได้ซึมเครื่องดนตรีที่มี
ความน่าสนใจและมีความเป็นธรรมชาติ สืบต่อวัฒนธรรมผ่าน
บทเพลงและการแสดง บางบทเพลงถูกใช้ในการแสดงละคร
ของเยาวชน พ่อแม่แม่เฒ่าบางท่านชอบ บางท่านบอกไม่เหมือน
แต่กระนั้นเยาวชนที่ได้ร่วมกิจกรรมได้ซึมซับบทเพลงและศิลปะที่
อยู่ในชุมชนโดยการซ้อมและแสดงละคร พี่นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่าน
การช่วยน้องซ้อมและจัดแสดง คุณครูในโรงเรียนได้เรียนรู้ไป
พร้อมกับการแปลภาษา ก่อให้เกิดความร่วมมือให้การแสดงสำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี แม้จะเป็นคนต่างถิ่นต่างภาษาแต่ท่วงทำนองยังคง
ตราตรึงอยู่ในจิตใจ จับมือกันไว้ ความฝันใดจะผ่านไปด้วยกัน

*“เราจับมือกัน ร่วมสร้างฝันอันยิ่งใหญ่
เพื่อชีวิตใหม่ เพื่อแผ่นดินไทยของเรา”*

บทวิเคราะห์ ภาพสะท้อนในการจัดค่ายอักษร - ศิลป์

ศักดิ์ระพี รักตประจิต³²
ดร.ศุภพร สุวรรณภักดี³³

ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 20 - 24 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เป็นกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือของนิสิตนักศึกษา และคณาจารย์ จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ประกอบด้วย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันวิทยาการหุ่นยนต์ภาคสนาม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันดนตรี วิทยาลัยวัฒนา ซึ่งสานต่อแนวคิด และกระบวนการดำเนินงาน ของกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ในปี พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมา การสร้างสรรค์ และหยิบยื่นโอกาสทางการเรียนรู้ในรูปแบบ สร้างสรรค์ เป็นการพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของ คนในชุมชนให้กลมกลืนและสอดคล้องกับบริบททางชุมชน อีกทั้ง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

กิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ในปีนี้ 2 นี้ ได้วางแผน และจัดประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดขอบเขตการจัดกิจกรรมให้สานต่อ การดำเนินงานในปีที่ผ่านมา โดยแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิด และ ความเข้าใจร่วมกันในแต่ละส่วนของนิสิต นักศึกษา และคณาจารย์ ที่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อกำหนดรูปแบบ แนวทาง และกระบวนการ จัดกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 ที่ผ่านการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากิจกรรมให้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

---

³² นักวิจัย สถาบันดนตรี วิทยาลัยวัฒนา

³³ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันดนตรี วิทยาลัยวัฒนา

ดังนั้น การสานต่อกระบวนการ และองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดให้แก่เด็ก ๆ ในชุมชนของกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 ประกอบด้วยการพบปะพูดคุยเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกับชุมชน ซึ่งเปรียบเสมือนการเรียนรู้และเข้าใจผู้อื่น เพื่อนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีร่วมกันที่จะสานต่อความร่วมมือร่วมใจในการจัดกิจกรรมให้เกิดความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ การสำรวจสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และศึกษาความต้องการของคนในชุมชน ผ่านการสังเกต และการแลกเปลี่ยนแนวคิด มุมมองร่วมกันของผู้จัดกิจกรรมเพื่อเรียนรู้ เพื่อให้เข้าใจวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และส่งเสริม แต่งเติม และสร้างสรรค์องค์ความรู้ให้แก่เด็ก ๆ ในชุมชน นอกจากนี้ การศึกษาต่อยอดองค์ความรู้จากชุมชน เป็นกระบวนการสำคัญสำหรับการบูรณาการศาสตร์ทางด้านทักษะทางภาษา ทักษะทางดนตรี รวมถึงทักษะทางด้านเทคโนโลยีให้เข้ากับองค์ความรู้ภายในชุมชน นำมาซึ่งการร้อยเรียง เชื่อมต่อกัน เพื่อรังสรรค์เป็น

บทละครที่แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของคน
ในชุมชนบ้านแม่อกฮู ต.แม่หละ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก ที่ถูกถ่ายทอด
ออกมาเป็นภาพสะท้อนในรูปแบบของละครชุมชน รวมถึงกิจกรรม
สร้างสรรค์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการดำเนินกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2
การประเมินผลกิจกรรม จัดทำโดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมและบุคคล
ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวนประมาณ 90 คน โดยมีผู้ตอบแบบประเมิน
จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 ประกอบด้วย กลุ่มเด็ก ๆ
ในชุมชน และกลุ่มคุณครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา -
ธรรมศาสตร์ 3 กลุ่มนิสิต นักศึกษา จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ สถาบันวิทยาการหุ่นยนต์ภาคสนาม มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา
จำนวนโดยสรุปผลการประเมินได้ดังนี้

ตารางแสดงผลการประเมินกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

กลุ่มผู้ประเมิน	ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
กลุ่มนักเรียนและคุณครู	ประกอบด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรม ระยะเวลาที่ใช้ในกิจกรรม ด้านเนื้อหา และความรู้ที่ได้รับการปลูกฝังจิตสำนึก การพัฒนาทักษะปฏิบัติต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และความสนุกสนานเพลิดเพลิน	4.61	0.54	ระดับมากที่สุด
กลุ่มนิสิตนักศึกษา	ประกอบด้วย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของกิจกรรม การจัดการและการบริการที่ได้รับ	4.47	0.75	ระดับมาก
กลุ่มคณาจารย์และเจ้าหน้าที่	ประกอบด้วย การปฏิบัติตนในฐานะอาสาสมัคร ความรับผิดชอบ และประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน	4.40	0.54	ระดับมาก
	ภาพรวมความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.49	0.61	ระดับมาก

จากตารางข้างต้นสรุปได้ว่า ภาพรวมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61) ของผู้ตอบแบบประเมินทั้งหมด โดยกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือ กลุ่มนักเรียน และคุณครู มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54)

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 ได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มนักเรียน ต้องการให้จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น จัดกิจกรรมร้องเพลง การเล่นเกมสนทนากา การกิจกรรมการแสดง การเดินประกอบจังหวะ และการให้ความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การสอนปฏิบัติเครื่องดนตรี และการเล่น กีฬา เป็นต้น และกลุ่มคุณครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 เสนอแนะให้จัดกิจกรรมพัฒนาครูผู้สอน ในด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ และการควบคุม ชั้นเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กลุ่มนิสิต นักศึกษา ที่เข้าร่วมกิจกรรมให้ข้อเสนอแนะต่อกิจกรรม ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 ดังนี้ ควรเพิ่มระยะเวลาการจัด กิจกรรมมากขึ้น เป็นหนึ่งสัปดาห์ กิจกรรมควรมีรูปแบบการให้

ความรู้ หรือสอนนักเรียน ในรูปแบบที่หลากหลาย ควรมีกิจกรรมที่
ทำร่วมกับชุมชน หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

กลุ่มคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมกิจกรรมให้ข้อคิดเห็น
ว่ากิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2 เป็นกิจกรรมที่มี
ประโยชน์ต่อกลุ่ม นักเรียนในโรงเรียน คุณครู และกลุ่มนิสิต
นักศึกษาอย่างมาก เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นการเรียนรู้
จากประสบการณ์ภาคสนาม ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีส่วนร่วมกัน
นำไปสู่การสานต่อความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ทั้งทางด้านวัฒนธรรม
ท้องถิ่น วิถีชีวิต สภาพสังคม

นอกจากนี้ การนำองค์ความรู้ทางด้านดนตรีมาเป็นสื่อกลาง
ในการสื่อสาร การนำไปร้อยเรียงร่วมกับพื้นฐานแนวคิดวิถีชีวิต
ของคนในชุมชน และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วม
กิจกรรม สะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ
เป็นค่ายที่มีแนวคิด กระบวนการปฏิบัติที่มากกว่าการสร้าง
สิ่งปลูกสร้าง การบริจาค การความช่วยเหลือ แต่เป็นค่ายที่
มุ่งหมายให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่า วัฒนธรรม และวิถีชีวิต
ของตนเอง

จากวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์
เพื่อน้อง ปีที่ 2 มุ่งเน้นการทำงานร่วมกับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม
มากขึ้น ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษาอาสา นักเรียน
และคณะครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3

รวมถึงชาวบ้านมากขึ้น นำไปสู่การสร้างควมไว้นื้อเชื่อใจของชุมชน กับชาวค่ายอักษร - ศิลป์ อย่างเห็นได้ชัด

กิจกรรมภายในค่ายมีการบูรณาการแนวคิด วิธีการดำเนินงาน ร่วมกันระหว่างนักศึกษาอย่างชัดเจน เห็นได้จากการดำเนินกิจกรรม ที่ต้องอาศัยทักษะความชำนาญ ทั้งทางด้านทักษะทางภาษาของ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทักษะทางด้านดนตรีของนักศึกษาของสถาบันดนตรีกลยาณวัฒนา รวมถึงทักษะ การใช้เทคโนโลยีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี ทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้สอดคล้อง กับทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างชัดเจน การดำเนินงานที่มีความซับซ้อนให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น และสามารถ นำความรู้จากคนรุ่นเก่าที่ผ่านการส่งต่อถ่ายโอนไปยังคนรุ่นใหม่ มาใช้ประโยชน์ได้อย่างชัดเจน ผ่านการประยุกต์กระบวนการ ดำเนินงานสร้างสรรค์ และสร้างความน่าสนใจในกิจกรรมของ ค่ายอักษร - ศิลป์ ปีที่ 2 นี้ จากการรอบความคิดที่ตั้งไว้

ในการดำเนินกิจกรรมค่ายอักษร - ศิลป์ ในปีที่ 3 ควรมี การพัฒนาในด้านการสร้างรายได้เพื่อเศรษฐกิจของชุมชน โดยการศึกษาเบื้องต้นพบว่าพื้นที่ดังกล่าว มีผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่น่าสนใจ อาทิ ผ้าทอปกากะญอ รวมถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สามารถพัฒนา ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและไม่สูญเสียสาระสำคัญของความเป็นวัฒนธรรมพื้นถิ่น ควบคู่ไปกับการพัฒนา กิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับเยาวชนในพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พงษ์เทพ จิตดวงเปรม. ปราบฏการณ์ “จับมือมัน”. ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 ตำบลแม่หละ อำเภอ
ท่าสองยาง จังหวัดตาก Creative Music and Arts Camp #1. 2560.
หน้า 8-9

รายการพิเศษ, “อักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ,” 22 พฤษภาคม 2558

ศุภพร สุวรรณภักดี. “ดนตรีและศิลปะสร้างสรรค์แบบผู้คนมีส่วนร่วม”. ค่ายอักษร
- ศิลป์ เพื่อน้อง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จุฬา - ธรรมศาสตร์ 3 ตำบล
แม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก Creative Music and Arts Camp
#1. 2560. หน้า 7

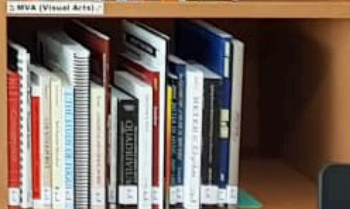
สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา, “เพลงเทพรัตนการุญ”, ยูทูบ เว็บไซต์, วินโดวส์มีเดีย
เพลเยอร์ไฟล์, 0.01, <https://youtu.be/x9yk9pKqk7l> (สืบค้นเมื่อวันที่
21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561)

สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา, “บทเพลงจับมือมัน”, ยูทูบ เว็บไซต์, วินโดวส์มีเดีย
เพลเยอร์ไฟล์, 0.01, <https://youtu.be/6zQFimMqZ-M> (สืบค้นเมื่อ
วันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561)

อักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ, “งานแถลงข่าว,” ยูทูบ เว็บไซต์, วินโดวส์มีเดียเพลเยอร์
ไฟล์, 3.57, <https://youtu.be/Tut1wiODJul> (สืบค้นเมื่อวันที่ 21
พฤศจิกายน พ.ศ. 2561)

Bellanca, J. A., & Brandt, R. S. (2010). *21st century skills: Rethinking
how students learn*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.

Suppabhorn S., Yupin P. 2018, Aksornsilpa: Participation in Music
and Arts Camp, Music and Socio-Cultural Development of
ASEAN, Princess Galyani Vadhana International Symposium,
Bangkok, 2018, p 39-40.

รายชื่อคณะกรรมการโครงการอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องๆ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.คุณหญิงสุมณฑา กีระนันท์	ที่ปรึกษา
ศาสตราจารย์ นรนิติ เศรษฐบุตร	ที่ปรึกษา
ศาสตราจารย์ นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล	ที่ปรึกษา
ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์	ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ คุณหญิงวงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์	ที่ปรึกษา
คุณหญิงวรรณ สิริวัฒนภักดี	ที่ปรึกษา
คุณพิชัย ชุณหวชิร	ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล	ที่ปรึกษา
อาจารย์ ดร.วีระพันธ์ ชินวัตร	ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ติงศัทธิย์	ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิต ธงทอง	ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชุติพร เกษโกวิท	ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ เกศินี วิฑูรชาติ	ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.พิภพ อุดร	ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.วิรยา ฉิมอ้อย	ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.พรศิริ สิงห์ปรีชา	ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ พรชัย ตระกูลวรานนท์	ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬห์การ	ประธาน
รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงค์ อดุลยฤทธิกุล	รองประธาน
คุณดารณี วัฒนเวคิน	รองประธาน
คุณจันทรรค์ ศิริตัน	รองประธาน

ศาสตราจารย์ ดร.ธีรพันธ์ เหลืองทองคำ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ เพ็ญพิมล เปรมมาสวัสดิ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สรรค์วัฒน์ ประดิษฐ์พงษ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.อัจนรารณ จุฑารัตน์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.เทพี จรัสจรวงเกียรติ	กรรมการ
อาจารย์ ดร.อโณทัย นิติพน	กรรมการ
อาจารย์ ดร.ศุภพร สุวรรณภักดี	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ยุพิน ไก่จืดยุดักต์	กรรมการ
คุณเยาวภา พัทธโนทัย	กรรมการ
คุณสวลี ศิริผล	กรรมการ
คุณพนิตตา อริยะวิชา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บำรุงสุข	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญจิรา ถึงสุข	กรรมการ
คุณกัญญาณี บุญสาธ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.มาลินี ดิลกวนิช	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
คุณสุปริญา ลุฑิตานนท์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
คุณกฤติญา เรืองเวช	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

รายชื่อคณะกรรมการค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องฯ ปีที่ 2

คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รศ.ยุพิน โกศวิฑิตยกุลต์

รองคณบดีฝ่ายการนักศึกษา

ผศ.ดร.ทรงชัย ทองปาน

นางสาวชมพูนุช รุ่งมา

นายวิสันต์ ขำทิพย์พาที

นางสาวเสาวธาร เข้มทองคำ

นายนรากร ปัญญาวรรุฒิ

นางสาวพีรยา คชเสถียร

นายชาญณรงค์ เสงอรุณประสาร

นายวิภาส เจริญวิวัฒน์ชัย

นางสาวชนิกานต์ ตาแก้ว

นางสาวมานิกา คำแก้ว

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าธนบุรี

นายพีรพรรณ โกมุธ

นายณัฐธนาวุฒิ สุขดี

นายอชิตะ ชยาศิริตันกร

นายณัฐดนัย หวังวิวัฒนา

สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา

อ.ดร.ศุภพร สุวรรณภักดี

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

นายพงษ์เทพ จิตดวงเปรม

นายธัชวงศ์ ศิริสวัสดิ์

นายพงศธร ศรีวิเศษ

นายศักดิ์ระพี รักตประจิด

นางสาวณัฐมล จงประกิจพงศ์

นายธรณ์ ทักษิณวราร

นายเขตสิน จุจันทร์

นายอัศรพล เชี่ยวชาญ

นางสาวเบญจมาศ ไม้เกตุ

นายกรวิชญ์ อนุตการุณ

นางสาวพรชนิตว์ มณีวรรณ

นายจิรายุส เถาธิโป

นางสาวณมามาศ แก้วบัวดี

นางสาวภัทรนัตรา ทองมา

รายนามที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ คุณหญิงวงจันทร์ ศึกษานิเทศศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬหการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงค์ อุดุลยฤทธิกุล

อาจารย์ดำรงห์ บรรณวิทยกิจ

รองศาสตราจารย์ ยุพิน โภคจิตติยุทธ์

อาจารย์ ดร.อโณทัย นิติพน

กองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.ศุภพร สุวรรณภักดี

บรรณาธิการ

นายพงษ์เทพ จิตดวงเปรม

นายศักดิ์ระพี รักตประจิต

นางสาวณัฐมล จงประกิจพงศ์

นายสิริวิญช์ ธารไพฑูรย์

นางสาวณมามาศ แก้วบัวดี

นายธรรณ ทักษิณวรจากร

นายเขตสิน จุจันทร์

ผู้เขียน

อาจารย์ ดร.ศุภพร สุวรรณภักดี
นายศักดิ์ระพี รักตประจิต
นายพงษ์เทพ จิตดวงเปรม
นายชาญณรงค์ เสงอรุณประสาร
นายเขตสิน จุจันทร์
นางสาวณมามาศ แก้วบัวดี
นางสาวเบญจมาศ ไม้เกตุ
นายธรณ์ ทักษิณวรารจารย์
นายนรากร ปัญญาวรรุฒิ
นางสาวพรชนิตร์ มณีวรรณ
นางสาวชนิกานต์ ตาแก้ว
นางสาวมานิกา คำแก้ว
นางสาวภัทรฉัตร ทองมา
นายวิภาส เจริญวิวัฒน์ชัย
นายพีรพรรณ โกมุต
นายณัฐธนาวุฒิ สุขดี
นายอชิตะ ชยาภิสรัตนกร
นายณัฐดนัย หวังวิวัฒนา
นายกรวิชัย อนุตการุณ

ภาพถ่าย / วิดีทัศน์

นายธัชวงศ์ ศิริสวัสดิ์
นายกรวิชัย อนุตการุณ
นายพีรพรรณ โกมุต
นายณัฐธนาวุฒิ สุขดี
นายอชิตะ ชยาภิสรัตนกร
นายณัฐดนัย หวังวิวัฒนา

เว็บไซต์

นายพงศธร ศรีวิเศษ

ผู้ประสานงานค่ายอักษร- ศิลป์

นางพรรณมาศ ประทุมธารรัตน์
นางสาวเสาวธาร เข้มทองคำ
นายสิริวิชัย ธารไพฑูรย์
นางสาวพิชาภรณ์ สุนทรพันธุ์

เสียงที่กำลังระนงไขได้ถูกขับวนอีก ครั้ง
นวนให้คนในชุมชน ติดถึง

“เล่าเรื่องราวโดยคนละคร - ศิลป์ ร่วมกันกับน้องนักเรียนในชุมชน”

"นวน คิดถึงวันวาน ผ่านกิจกรรมสร้างสรวงศ์ของค่ายฯ"

“ความรู้ที่มอบให้คือการสร้างสรรค์
วิถีชีวิต - ศิลปะ เพื่อตัวเอง”

“เรย์นัร ทุมาน
แลกเปลี่ยนประสบการณ์
ความหมายที่มีคุณค่า”

“กิจกรรมขานเข้า เคล้าแสงแดดที่สดใสแสง
ผ่านอาคารอเนกประสงค์ จักษุ - ศิลป์ เพื่อน้องๆ”

“โรงเรียนวัดชนธรมทอองถิ่น
พร้อมกับการสร้างปฏิสัมพันธ์กับน้องนักเรียนในชุมชน”

ท่านสามารถรับชมเว็บไซต์
และการนำเสนอผลงาน
ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้องปีที่ 2
ได้ที่

www.pgvim.ac.th/aksornsilpa

ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง ปีที่ 2 ค่ายอาสาพัฒนาทางด้านการจัดกิจกรรมดนตรีและศิลปะสร้างสรรค์แบบผู้คนในชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาพื้นที่ชุมชนบ้านแม่อกฮู ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยางจังหวัดตากมุ่งเน้นในการพัฒนาศักยภาพมนุษยแก่บัณฑิตนักศึกษาในการทำงานเป็นอาสาสมัคร ซึ่งนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดกิจกรรมค่ายอาสาดนตรี ศิลปะ และภาษา ค่ายอักษร - ศิลป์ เพื่อน้อง ได้รับทุนสนับสนุนหลักจากมูลนิธิมหาจักรีสิรินธรเพื่อคณาจารย์อาสาสมัครจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาที่มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

Aksornsilpa Music and Arts Camp Program II was designed to develop the ideals and skills of university students. Our team and students camped and worked on-site at Mae Ok Hu village, Mae La, Tha Song Yang District, Tak Province, Thailand to conduct a theatre play project between the local school students and the university students. Such initiatives help inject a new dynamic spirit within the local arts activities. This project establishes a framework of good practice in music and arts workshops which can serve as an example for future projects.

Aksornsilpa Music and Arts Camp is continuously funded by Maha Chakri Sirindhorn Foundation and other participating universities.

www.pgvim.ac.th/aksornsilpa

ISBN 978-616-91719-2-8